

माध्यमिक स्तर - इयत्ता 9 वी 10 वी
अभ्यासक्रम / पाठ्यक्रम Reduction (Non Evaluative)
शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त

अ.क्र	विषय	पृष्ठ क्र.
1	मराठी (प्रथम , द्वितीय , संयुक्त / संपूर्ण)	2 ते 5
2	हिंदी (प्रथम , द्वितीय , संयुक्त / संपूर्ण)	6 ते 11
3	इंग्रजी (प्रथम , My English Book)	12 ते 18
4	अर्धमागधी भाषा	19 ते 20
5	फ्रेंच भाषा	21 ते 23
6	भूगोल	24 ते 33
7	जर्मन भाषा	34 ते 35
8	इतिहास व राज्यशास्त्र	36 ते 49
9	मल्याळम	50 ते 53
10	गणित भाग 1 व भाग 2	54 ते 67
11	पालि भाषा	68 ते 69
12	संस्कृत भाषा	70 ते 74
13	सिंधी भाषा (अरेबिक व देवनागरी)	75 ते 78
14	तमिळ भाषा	79 ते 83
15	तेलुगु भाषा	84 ते 91
16	गुजराती भाषा	92 ते 98
17	कन्नड भाषा	99
18	उर्दू भाषा (उर्दू, अरेबिक, पर्शियन)	100 ते 113
19	बंगाली भाषा	114 ते 119
20	विज्ञान अणि तंत्रज्ञान	120 ते 148

टिप :

1. फक्त शालेय वर्ष 2020-21 साठी अभ्यासक्रम / पाठ्यक्रम कमी करण्यात आलेला आहे. त्यावर मूल्यमापन होणार नाही.
2. प्रात्यक्षिक आधारीत विषयांची प्रात्यक्षिके ही शालेय वर्ष 2020-21 साठी निश्चित केलेल्या आश्यानुसारच व उपलब्ध सोयीसुविधा नुसार पूर्ण करावीत.
3. शालेय श्रेणी विषयांच्या संदर्भात परिस्थिती व उपलब्ध सोयीसुविधा विचारात घेऊन या विषयांचे प्रात्यक्षिक/ प्रकल्प/ उपक्रम पूर्ण करून घ्यावेत. मूल्यमापन योजनेनुसार मूल्यमापन करावे. शालेय वर्ष 2020-21 पासून इयत्ता 9 वी साठी जलसुरक्षा हा अनिवार्य श्रेणी विषय निर्धारित करण्यात आला आहे. शालेय वर्ष 2021-22 पासून इयत्ता दहावीसाठी जलसुरक्षा हा अनिवार्य श्रेणी विषय निर्धारित असेल.

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
विषय- प्रथम भाषा, द्वितीय भाषा व संयुक्त भाषा मराठी इयत्ता नववी

इयत्ता	वगळण्यात आलेले पाठ्यघटक	पृष्ठ क्र.
कुमारभारती नववी प्रथम भाषा	गद्य १०) यंत्रांनी केलं बंड ११) मातीची सावली १४) आदर्शवादी मूळगावकर स्थूलवाचन • 'बिग ५' च्या सहवासात	३६ ते ४० ४६ ते ५० ५९ ते ६१ ६६ ते ७०
अक्षरभारती नववी द्वितीय भाषा	गद्य ७) दिव्याच्या शोधामागचे दिव्य १०) कुलूप ११) आभाळातल्या पाऊलवाटा स्थूलवाचन • काझीरंगा	२३ ते २५ ३७ ते ३९ ४० ते ४२ १५ ते १७

आंतरभारती नववी संयुक्त भाषा	५) अजिंठ्याची सहल	१५ ते १६
	१०) जडण-घडण	३० ते ३३
	११) लेझिम (कविता)	३४ ते ३५

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून प्रथम भाषा, द्वितीय भाषा व संयुक्त भाषा मराठी इयत्ता नववी या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.

२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे. केवळ गद्य व पद्य पाठ व त्या पाठांसंबंधित स्वाध्याय / कृती मूल्यमापनातून वगळण्यात आलेल्या आहेत.

Awad
10.7.2020

विशेषाधिकारी मराठी

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
विषय - प्रथम भाषा, द्वितीय भाषा व संयुक्त भाषा मराठी इयत्ता दहावी

इयत्ता	वगळण्यात आलेले पाठ्यघटक	पृष्ठ क्र.
कुमारभारती दहावी प्रथम भाषा	गद्य ५) वसंतहृदय चैत्र १४) काळे केस १७) सोनाली १८) निर्णय स्थूलवाचन ● मनक्या पेरेन लागा	११ ते १४ ५२ ते ५५ ६७ ते ७१ ७४ ते ७७ ३७ ते ३८
अक्षरभारती दहावी द्वितीय भाषा	६) चुडीवाला ७) बीज पेरले गेले १०) रंग साहित्याचे स्थूलवाचन ● जगणं कॅक्टसचं	१९ ते २२ ५२ ते ५४ ३६ ते ४० ४७ ते ४९

आंतरभारती दहावी संयुक्त भाषा	४) चिल्ड्रन ऑफ हेवन	९ ते ११
	९) तरफ	२४ ते २७
	१४) भल्लगडी दादा (कविता)	४० ते ४१

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून प्रथम भाषा, द्वितीय भाषा व संयुक्त भाषा मराठी इयत्ता दहावी या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.

२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे. केवळ गद्य व पद्य पाठ व त्या पाठांसंबंधित स्वाध्याय / कृती मूल्यमापनातून वगळण्यात आलेल्या आहेत.

Swarna
10.7.2020
विशेषाधिकारी मराठी

कक्षा :- नौवी

विषय :- हिंदी कुमारभारती (प्रथम भाषा)

(शालेय वर्ष २०२०-२१ हेतु)

अ.क्र.	इकाई/पाठ का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/ कौशल	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
	पहली इकाई				
१	३. अच्छा पड़ोस	९-१२	हास्य व्यंग्य निबंध	पूरा निबंध(भाषा बिंदु छोड़कर)	कालांश अधिक लगते हैं ।
२	६. नदी और दरिया	२३-२४	गजल	पूरी गजल	सरल है, पढ़कर समझ सकते हैं ।
३	४. हिरणी(पूरक पठन)	३३-३६	चित्रात्मक कहानी	पूरी कहानी(भाषा बिंदु छोड़कर)	स्वयं पढ़कर समझ सकते हैं ।
	दूसरी इकाई				
४	१. वसंत-वर्षा	५५-५७	सवैया	पूरी कविता	पढ़कर आकलन कर सकते हैं ।
५	४. निर्मल जिंदगी (पूरक पठन)	७३-७४	भारूड	पूरा पाठ	पढ़कर आशय समझ सकते हैं ।
६	१२. सच का सौदा	१०५ -१११	चित्रात्मक कहानी	पूरी कहानी(भाषा बिंदु छोड़कर)	कालांश अधिक लगते हैं ।

सूचना :- स्वयं अध्ययन के पाठों और उनसे संबंधित प्रश्नों को मूल्यमापन में ना पूछें । इन पाठों में आए भाषा बिंदु (व्याकरण) से संबंधित कृतियाँ मूल्यमापन में पूछ सकते हैं ।

कृपातः

कक्षा :- दसवीं

विषय :- हिंदी कुमारभारती (प्रथम भाषा)

(शालेय वर्ष २०२०-२१ हेतु)

अ.क्र.	इकाई/पाठ का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा /कौशल	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
	पहली इकाई				
१	२.डिनर (पूरक पठन)	३-९	वर्णनात्मक कहानी	पूरी कहानी (भाषा बिंदु, उपयोजित लेखन छोड़कर)	पढ़कर पाठ का आशय समझ सकते हैं ।
२	७. हिम	३४-३६	खंडकाव्य अंश	पूरी कविता (उपयोजित लेखन छोड़कर)	आकलन कर सकते हैं ।
३	८. प्रण	३७-४१	नाटक अंश	पूरा पाठ (भाषा बिंदु, उपयोजित लेखन छोड़कर)	कालांश अधिक लगते हैं ।
	दूसरी इकाई				
४	१.संध्या सुंदरी	५७-५८	नई कविता	पूरी कविता (उपयोजित लेखन छोड़कर)	पढ़कर आशय समझ सकते हैं ।
५	५ अथातो घुम्कड़ -जिज्ञासा	७८-८२	वैचारिक निबंध	पूरा निबंध (भाषा बिंदु, उपयोजित लेखन छोड़कर)	कालांश अधिक लगते हैं ।
६	१०. टॉल्स्टॉय के घर के दर्शन	१०३-१०७	यात्रा वर्णन	पूरा पाठ (भाषा बिंदु, उपयोजित लेखन छोड़कर)	ज्ञानवर्धक है, पढ़कर समझ सकते हैं ।

सूचना :- स्वयं अध्ययन के पाठों और उनसे संबंधित प्रश्नों को मूल्यमापन में ना पूछें । इन पाठों में आए भाषा बिंदु, उपयोजित लेखन (व्याकरण) से संबंधित

कृतियाँ मूल्यमापन में पूछ सकते हैं ।

रूपालता

कक्षा : नौवीं

विषय : हिंदी लोकभारती (संपूर्ण) (शालेय वर्ष २०२० - २०२१ हेतु)

अ.क्र.	पाठ का नाम / घटक का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/कौशल्य	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
	पहली इकाई				
१	३. कबीर (पू.प.)	८ - ११	आलोचना	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोड़कर)	कालांश अधिक लगते हैं।
२	४. वीरभूमि पर कुछ दिन	२६ - ३०	यात्रा वर्णन	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोड़कर)	पठन द्वारा आनंद ले सकते हैं।
३	९. वरदान माँगूंगा नहीं	३२ - ३३	गीत	पूरी कविता(भाषा बिंदु छोड़कर)	वाचन द्वारा भाव समझकर गा सकते हैं।
	दूसरी इकाई				
४	४. सिंधु का जल	५३ - ५५	कविता	पूरी कविता (भाषा बिंदु छोड़कर)	कालांश अधिक लगते हैं। ज्ञानवृद्धि कर सकते हैं।
५	७. शिष्टाचार	६४ - ६९	कहानी	पूरा पाठ(भाषा बिंदु छोड़कर)	रुचि लेकर पढ़ सकते हैं।
६	१०. अपराजेय	७७ - ८१	कहानी	पूरा पाठ	सरल है, आकलन कर सकते हैं।

सूचना :- स्वयं अध्ययन के पाठों और उनसे संबंधित प्रश्नों को मूल्यमापन में ना पूछें। इन पाठों में आए भाषा बिंदु (व्याकरण) से संबंधित कृतियाँ मूल्यमापन में पूछ सकते हैं।

अपराजेय

कक्षा : दसवीं

विषय : हिंदी लोकभारती (संपूर्ण) (शालेय वर्ष २०२० - २०२१ हेतु)

अ.क्र.	इकाई/पाठ का नाम	पृष्ठ क्र .	विधा/कौशल	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
	पहली इकाई				
१	२. लक्ष्मी	३ - ४	कहानी	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोड़कर, उपयोजित लेखन)	सरल है, पढ़कर समझ सकते हैं।
२	५. गोवा : जैसा मैंने देखा	१४ - २२	यात्रा वर्णन	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोड़कर)	पठन द्वारा आनंद ले सकते हैं।
३	७. खुला आकाश (पू.प.)	२७ - ३०	डायरी अंश	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोड़कर ,अपठित गद्यांश)	कालांश अधिक लगता है। दैनंदिनी लिखने की आदत डाल सकते हैं।
४	११. कृषक गान	४९ - ५०	गीत	पूरी कविता	पढ़कर आशय समझ सकते हैं।
	दूसरी इकाई				
५	३. श्रम साधना	५४ - ६३	निबंध	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोड़कर, उपयोजित लेखन)	ज्ञान में वृद्धि कर सकते हैं। कालांश अधिक लगते है।
६	४. अपनी गंध नहीं बेचूंगा	८० - ८१	गीत	पूरी कविता	वाचन द्वारा भाव समझ गा सकते हैं।

सूचना :- स्वयं अध्ययन के पाठों और उनसे संबंधित प्रश्नों को मूल्यमापन में ना पूछें। इन पाठों में आए भाषा बिंदु, उपयोजित लेखन, अपठित गद्यांश (व्याकरण) से

संबंधित कृतियाँ मूल्यमापन में पूछ सकते हैं।

अपठित

कक्षा : नौवीं

विषय : हिंदी लोकवाणी(संयुक्त)

(शालेय वर्ष २०२० - २०२१ हेतु)

अ.क्र.	इकाई/पाठ का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/ कौशल	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
	पहली इकाई				
१	4. मान जा मेरे मन	९-१२	निबंध	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोडकर)	ज्ञान में वृद्धि कर सकते हैं।
२	8. जिंदगी की बड़ी जरूरत है हार	२4 -२६	नवगीत	पूरा गीत (भाषा बिंदु छोडकर)	वाचन द्वारा भाव समझकर गा सकते हैं।
	दूसरी इकाई				
३	२. मैं बरतन माँजूंगा	२९-३२	कहानी	पूरा पाठ (भाषा बिंदु छोडकर)	रुचिनुसार पढ़कर आनंद ले सकते हैं।
4	5. उम्मीद	३९-4१	गजल	पूरी कविता (भाषा बिंदु छोडकर)	आकलन कर सकते हैं। कालांश अधिक लगते हैं।

सूचना :- स्वयं अध्ययन के पाठों और उनसे संबंधित प्रश्नों को मूल्यमापन में ना पूछें। इन पाठों में आए भाषा बिंदु (व्याकरण) से संबंधित कृतियाँ मूल्यमापन में पूछ सकते हैं।

रूपतकाल

कक्षा : दसवीं

विषय : हिंदी लोकवाणी (संयुक्त)

(शालेय वर्ष २०२० – २०२१ हेतु)

अ.क्र.	इकाई/पाठ का नाम	पृष्ठ क्र .	विधा/कौशल	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
	पहली इकाई				
१	७. दो लघुकथाएँ	२४ – २६	लघु कथा	पूरा पाठ (उपयोजित लेखन छोड़कर)	रुचि लेकर पढ़ सकते हैं ।
२	८. कर्मवीर	२७ – २८	प्रेरक कविता	पूरी कविता (उपयोजित लेखन छोड़कर)	वाचन द्वारा भाव समझ सकते हैं ।
	दूसरी इकाई				
३	४. दो गजलें	४२ – ४३	गजल	पूरा पाठ (भाषा बिंदु, उपयोजित लेखन छोड़कर)	गाकर आनंद ले सकते हैं ।
४	७. प्रकृति संवाद	५१ – ५४	निबंध	पूरा पाठ	पठन द्वारा आनंद ले सकते हैं ।

सूचना :- स्वयं अध्ययन के पाठों और उनसे संबंधित प्रश्नों को मूल्यमापन में ना पूछें । इन पाठों में आए भाषा बिंदु और उपयोजित लेखन (व्याकरण) से संबंधित कृतियाँ

मूल्यमापन में पूछ सकते हैं ।

अपाठकाल

English Kumarbharati (Standard IX) English Medium

Reduction Plan of syllabus

Plan - B (August 2020 - 25%)

Unit no.	Lesson no.	Title of The Lesson	Activity no.	Page no.	Method of Execution	Reason For Reduction
1	1.2	A Synopsis-The Swiss Family Robinson	3	5	Self Study	Social distancing Students can do this activity at home with the parents and other members of the family keeping social distance.
	1.3	Have you ever seen....?	4	14	Self Study	Social distancing
	1.4	Have you thought of the verb 'have'	All	15	Self Study	Included in Language Study
	1.5	The Necklace Part II	3	25	Self Study	Social distancing
2	2.1	Invictus	1	27	Self Study	Social distancing
	2.2	A True Story of Sea Turtles	1	30	Home assignment	Social distancing
	2.4	The Fall of Troy	1	39	Group Work	Social distancing
	2.5	Autumn	7	51	Self Study	It is easy to do at home.
	2.6	The Past In the Present	All	52	Self Study	Self Study
3	3.4	How the First Letter Was Written	1, 2, 3	78	Self Study	Student can do those activities at home.

English Kumarbharati (Standard X) English Medium

Reduction Plan of Syllabus

(Plan - B 25% - August 2020)

Above all activities plus following Prose and Poems to be reduced. It should not be asked for examination.

Unit no.	Name of the Poem/Prose	Activities to be Retained
1.3 (Prose) Informative	On Wings of Courage	Activities – 1 and 2 in Warming Up and Activities – 6, 7, 9, 10 to be retained.
2.6 (Prose) Informative	Science and Spirituality	It's an informative lesson related with Science. Informative lessons are repeated. All the activities are repeated so the whole lesson with all the given activities to be reduced.
3.4 (Poem)	The Will to Win	All the activities given in the poem are repeated so whole poem to be reduced.
4.1 (Poem)	A Thing of Beauty is a Joy For Ever	The whole poem along with all the activities given to be reduced as all the activities are repeated.
4.6 (Story)	The Gift of Magi	The story is repeated and it's a lengthy story, so it is to be reduced. But activities 10, 11, 12, 13 to be retained.

Total Poems to be taught - 06

Total Lessons to be taught – 13

(Santosh J. Pawar)

I/C Special Officer, English

My English Coursebook (Standard Nine)
Syllabus Reduction for the Academic Year 2020-21

Plan B-25%

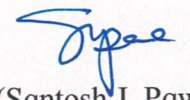
Unit no.	Lesson	Page no	To	Details of Reduced Content	Support
2	2.2 Helen Keller and Anne Sullivan (Prose)	37	41	1. Text (Entire Prose) 2. English Workshop	This will not therefore be asked for evaluation. However, question no. 2 on page no.40 should be considered for teaching in the class.
2	2.3 Mark Twain (Prose)	43	47	1. Text (Entire Prose) 2. English Workshop	This will not therefore be asked for evaluation. Teachers must take Warming up activity and activity on Active and Passive voice on page no. 47. (Language Study)
3	3.3 To a Butterfly (Poem)	77	79	The poem and comprehension questions no. 1, 2 and 3 from English Workshop.	Only comprehension questions no. 4 and 5 must be taken into consideration for teaching as there is content regarding poetic device.
4	4.3 Silver (Poem)	104	105	The poem and entire English Workshop	This will not therefore be asked for evaluation.
4	4.4 The Tempest (Prose)	106	113	1. Text (Entire Prose) 2. English Workshop	This will not therefore be asked for evaluation.

My English Coursebook (Standard Ten)
Syllabus Reduction for the Academic Year 2020-21
Plan B 25%

Unit no.	Lesson	Page no.	Details of Reduced Content	Instruction
1	4.2 Bholi (Prose)	130 131 -138 138 -139 140	(1) Warming Up (Activity No. 2) 2. Pick out Hindi words.....alternative. (2) Text (Entire Prose) (3) English Workshop (Activity No. 1 to 6) (4) English Workshop (Activity No. 7 and 8)	This part will not be considered for evaluation.
2	4.3 O Captain! My Captain! (Poem)	142 143-145	(1) Entire poem (2) English Workshop (Activity No. 1 to 11).	This part will not be considered for evaluation.
3	4.5 Joan of Arc (Prose)	156 -161 161-162 163	(1) Text (Entire Prose) (2) English Workshop (Activity No.1 to 6) (3) English Workshop (Activity No. 7)	This part will not be considered for evaluation.

4	4.6 A Brave Heart Dedicated to Science And Humanity (Prose)	165 -168 169 -170 171	(1) Text (Entire Prose) (2) English Workshop (Activity No. 1 to 7) (3) English Workshop (Activity No.8)	This part will not be considered for evaluation.
---	---	-----------------------------	--	--

Note : In Board Examination Paper, Activity sheet Que.no.1 Language Study, Activity A-3, B-3 and 4 of Seen/Unseen Passages and Que no. 5 (B-2) Dialogue Writing are usually based on Warming Up, Chit-chat activities and Language Study. Therefore, teachers should deal with all the Warming Up, Chit-chat and Language Study activities though the subsequent texts are reduced.

(Santosh J. Pawar)

I/C Special Officer, English

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
विषय- अर्धमागधी प्राकृत इयत्ता नववी (संपूर्ण व संयुक्त)

इयत्ता	वगळण्यात आलेले पाठ्यघटक	पृष्ठ क्र.
अर्धमागधी प्राकृत नववी संपूर्ण	गद्य- ५) दुवे महापुरिसा ६) कम्म-विवागो पद्य- ६) कयग्घो मणुस्सो ७) दया-धम्मो	११ ते १२ १३ ते १४ २९ ते ३० ३१ ते ३३
अर्धमागधी प्राकृत नववी संयुक्त	गद्य- ४) दमयंती-विलावो ५) दुवे महापुरिसा पद्य- ४) धम्मस्स पहावो ५) दुमपुप्फिया	८ ते १० ११ ते १२ २४ ते २६ २७ ते २८

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून अर्धमागधी इयत्ता नववी (संपूर्ण व संयुक्त) या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.
२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे. केवळ गद्य व पद्य पाठ व त्या पाठांसंबंधित स्वाध्याय / कृती मूल्यमापनातून वगळण्यात आलेल्या आहेत.

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
विषय- अर्धमागधी प्राकृत इयत्ता दहावी (संपूर्ण व संयुक्त)

इयत्ता	वगळण्यात आलेले पाठ्यघटक	पृष्ठ क्र.
अर्धमागधी प्राकृत दहावी संपूर्ण	गद्य- ८) असोगराइणो बारहमो पत्थरलेहो ९) अय्यउत्तो परकेरओ संवुत्तो पद्य- ५) अहिंसा-सरूवं ६) रावणस्स वयगहणं	१८ ते २० २१ ते २३ ३८ ते ४० ४१ ते ४३
अर्धमागधी प्राकृत दहावी संयुक्त	गद्य- ५) भिण्णधम्मियाणं पाणिग्गहणं ६) भगवंतस्स महावीरस्स विण्णाणं पद्य- ४) पारिणामिया बुद्धी	११ ते १३ १४ ते १५ ३४ ते ३७

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून अर्धमागधी इयत्ता दहावी (संपूर्ण व संयुक्त) या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.

२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे. केवळ गद्य व पद्य पाठ व त्या पाठांसंबंधित स्वाध्याय / कृती मूल्यमापनातून वगळण्यात आलेल्या आहेत.

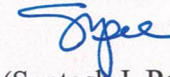
Standard IX

Subject : FRENCH (COMPOSITE)

Reduction of syllabus 25% : For Academic Year 2020-21

Sr. No.	Name of the Lesson / Unit	Page no.	Details of Omitted Content	Instruction/Reasons / Note
1.	Lesson 6	58 - 67	Transports à Paris	Self study – non evaluative
2.	Lesson 7	68 - 77	Au revoir Paris	Self study – non evaluative

Note : Teachers can use supplementary material like e-resources, worksheets, projects, homework etc. to deal with the self-study portion.

(Santosh J. Pawar)

I/C Special Officer, English

Standard X

Subject : FRENCH (100 Marks)

Reduction of syllabus 25% : For Academic Year 2020-21

Sr. No.	Name of the Lesson / Unit	Page no.	Details of Omitted Content	Instruction/Reasons / Note
1.	Lesson 14	126-133	Qui ne risque rien n'a rien !	Self study - non evaluative
2.	Lesson 15	134-142	La fortune sourit aux audacieux	Self study - non evaluative
3.	Bilan 5	143-144	Bilan 5	Self study - non evaluative
4.	Lesson 16	146-153	La publicité et nos rêves	Self study - non evaluative

Note : Teachers can use supplementary material like e-resources, worksheets, projects, homework etc. to deal with the self-study portion.

(Santosh J. Pawar)

I/C Special Officer, English

Standard X**Subject : FRENCH (COMPOSITE)****Reduction of syllabus 25% : For Academic Year 2020-21**

Sr. No.	Name of the Lesson / Unit	Page no.	Details of Omitted Content	Instruction/Reasons / Note
1.	Lesson 4	68 - 86	La France contemporaine	Self study - non evaluative

Note : Teachers can use supplementary material like e-resources, worksheets, projects, homework etc. to deal with the self-study portion.

(Santosh J. Pawar)

I/C Special Officer, English

इयत्ता : नववी
विषय : भूगोल
(शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त)

अ.क्र	प्रकरण नाव/ घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सुचना
1	१. वितरणाचे नकाशे	१ व २	२ १, २	नकाशाशी मैत्री.....जिल्ह्यामध्ये कोणत्या देशाला लोकसंख्येचे वितरण खूप कमी आहे? (सोबतचे २ नकाशे)	अंतर्गत मूल्यमापनासाठी विचारात घेणे
		३	१ व २	आकृती १.२ (अ) व (ब) मध्ये अमरावती जिल्ह्यातील.....लोकसंख्येची घनता ३०० प्रति चौतकमी पेक्षा कमी असणाऱ्या तालुक्यांची नावे सांगा.	“
		५	१ व २	नकाशाशी मैत्री..... कोणती पद्धत वापरून हा नकाशा काढला आहे?	“
2	२. अंतर्गत हालचाली	१६	२	शोधा पाहू!..... भूकंपलहरींप्रमाणे आहे ते ओळखा.	“
		१६	२	पहा बरे जमते का? ..... त्यांचे कार्य कसे चालते ते तुमच्या शब्दांत लिहा.	“
		१७	२	नकाशाशी मैत्री..... भूकंपक्षेत्र, ज्वालामुखीचे वितरण आणि भूपट्ट सीमा यांचा सहसंबंध जोडा.	“
3	३. बाह्यप्रक्रिया भाग-१	२३	१	सांगा पाहू!..... तुमची कोणती कारणे सयुक्तिक आहेत, हे शिक्षकांकडून जाणून घ्या.	“
4	४. बाह्यप्रक्रिया भाग-२	३०	१	सांगा पाहू..... नदी म्हणजे काय?	“

		३१	१	पहा बरे जमते का?..... छायाचित्रांखालील चौकटीत लिहा.	“
		३२	२	पहा बरे जमते का?..... कोणत्या कार्यामुळे तयार झाली असावीत ते लिहा.	“
		३३	२	जरा डोके चालवा..... तशी हिमनदी वाहताना दिसेल का?	“
		३४	२	पहा बरे जमते का?..... यांपैकी कोणत्या कार्यातून निर्माण झाली असावीत, ते लिहा.	“
		३५	२	* खालील आकृत्या कोणत्या..... अवशिष्ट भाग असल्यास रंगवा. (सोबतच्या आकृत्या)	“
		३६	२	पहा बरे जमते का?..... याची माहिती आंतरजालाच्या साहाय्याने मिळवा.	“
		३५	१ व २	भारत व वन्यजीवन..... कोणत्या कारणांमुळे त्यांचा अधिवास या भागात असेल?	“
		३६	२	पहा बरे जमते का?..... कोणत्या ठिकाणी ते शक्य आहे, याचे सादरीकरण तयार करा.	“
		३८	१	जरा विचार करा ..... त्यांची नावे काय?	“
		३८	२	पहा बरे जमते का?..... कोणत्या कार्यामुळे तयार झाली असावीत, ते त्या छायाचित्रांखालील चौकटीत लिहा.	“
5	५. वृष्टी	४३	२	जरा विचार करा..... तुम्ही काय कराल?	“

		४५	२	सांगा पाहू..... आकृतीचा विचार करता तुमच्या जिल्ह्यातील पर्जन्यमानाबाबत अंदाज करा व चर्चा करा.	“
		४६ व ४७	२ १	आकृती ५.२ मध्ये दिलेल्या जागतिक पर्जन्य..... ऑस्ट्रेलिया खंडात केवळ पूर्व किनारपट्टीला पावसाचे प्रमाण कशामुळे जास्त असेल?	“
		४७	१	जरा विचार करा..... जास्त पावसाचे प्रदेश उष्ण कटिबंधातच मोठ्या प्रमाणावर का आहेत?	“
		४८	२	पहा बरे जमते का?..... आम्ल पर्जन्याच्या होणाऱ्या दुष्परिणामांची माहिती मिळवा.	“
6	६. सागरजलाचे गुणधर्म	५०	१	सांगा पाहू!..... तापमानात कोणता फरक पडत असेल?	“
		५०	२	सांगा पाहू!..... किती खोलीनंतर सागरजलाचे तापमान सर्वत्र स्थिर राहते?	“
		५१	१	जरा डोके चालवा ..... गेले असते तर काय झाले असते?	“
		५३	२	नकाशाचे निरीक्षण करून खालील..... जागतिक स्तरावर क्षारतेत फरक पडण्याचे कारण काय असावे, याबद्दल चर्चा करा.	“
7	७. आंतरराष्ट्रीय वाररेषा	५७	१ व २	सांगा पाहू!..... सिडनी आणि लंडन येथील वारांत का फरक पडला असावा?	“
		५९	१	जरा विचार करा..... कोणता वार बरोबर असेल? का?	“

		६१	१	सांगा पाहू!..... तिकिटावरून तुम्हांला काय समजले?	“
8	८. अर्थशास्त्राशी परिचय	६६	२	पहा बरे जमते का?..... पाच कलमी कार्यक्रम आखा.	“
9	९. व्यापार	६८	१ व २	सांगा पाहू..... तुम्ही केशकर्तनालयात जाऊन केस कापून घेता व त्यासाठी तुम्ही मोबदला देता. तो का?	“
		७०	१	जरा डोके चालवा..... त्यामागील कारणे शोधा.	“
		७२	१ व २	सांगा पाहू!..... परिसरातील शेतकऱ्यांच्या शेतमालाला चांगला भाव मिळण्यासाठी तुम्ही कोणते उपाय सुचवाल?	“
		७३	१	करून पहा..... (५) बिस्किटे (तक्ता पूर्ण)	“
10	१०. नागरीकरण	७५	१ व २	सांगा पाहू!..... गावाच्या संदर्भात आणखी काय काय बदल घडतील असे तुम्हांला वाटते?	“
		७६	२	पहा बरे जमते का?..... कोणते ते जाणून घ्या.	“
		७७	१	पहा बरे जमते का?..... छोटे नगर यांचा झालेला विस्तार याविषयी माहिती मिळवा.	“
		७७	२	पहा बरे जमते का?..... स्थलांतराच्या कारणांचा शोध घ्या.	“

		७८	२	जरा डोके चालवा..... या नागरीकरणाच्या समस्यांवर उपाय सुचवणारा परिच्छेद लिहा.	“
		७९	१ व २	जरा विचार करा..... जल, वायू व ध्वनी प्रदूषणांमुळे आरोग्यावर कोणकोणते विपरीत परिणाम होतात?	“
		७९	२	पहा बरे जमते का?..... खालील चित्रांचे निरीक्षण करून प्रत्येकी पाच वाक्ये लिहा. (सोबतची पाच चित्रे)	“
11	११. वाहतूक व संदेशवहन	८२	१	थोडे आठवूया.....नळमार्ग-(तक्ता पूर्ण)	“
		८२	१ व २	सांगा पाहू!..... त्यासाठी तुमच्याजवळ दहा दिसवांचा कालावधी आहे.	“

J. L. K.

विशेषाधिकारी, भूगोल

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व
अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, 'बालभारती'
सेनापती बापट मार्ग, पुणे-४११००४

इयत्ता : दहावी
विषय : भूगोल
(शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त)

अ.क्र	प्रकरण नाव/ घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सुचना
1	१. क्षेत्रभेट	२	--	• क्षेत्रभेटी दरम्यान सातत्याने कोणकोणत्या गोष्टींची काळजी घ्याल?	अंतर्गत मूल्यमापनासाठी विचारात घेणे
		२	--	• कडधान्याचे पीक व कमी पर्जन्य यांचा सहसंबंध जोडा.	"
		३	--	• 'बहुउद्देशीय धरण प्रकल्प' या विषयी माहिती मिळवा.	"
		३	--	• 'पर्जन्यमानातील फरक वनस्पतीवरून समजतो.' हे विधान योग्य वाटते का? पर्जन्यातील फरक आणखी कशावरून लक्षात येतो.	"
		७	--	• समुद्रकिनारी गेल्यावर कोणती काळजी घ्यायची असते? • भरती-अहोटीच्या वेळा समजून घेण्याची सोपी पद्धत कोणती?	"
		८	--	• क्षेत्रभेटीच्या अनुषंगाने तुम्ही कोणत्या गोष्टींची छायाचित्रे काढाल? • क्षेत्रभेटीदरम्यान विविध प्रकारची माहिती तुम्ही कशी मिळवाल?	"

				• क्षेत्रभटीचा अहवाल कोणत्या मुद्द्यांच्या आधारे तयार कराल?	
2	२. स्थान-विस्तार	१०	२	आकृती २.१ च्या सहाय्याने..... २५' पू. रेखावृत्त.	“
		१० व ११	२ १	आकृती २.१ चे निरीक्षण करा..... दक्षिण (तक्ता पूर्ण)	“
		११	२	आकृती २.२ च्या सहाय्याने..... पूर्व (तक्ता पूर्ण)	“
		१२	२	आकृती २.३ मध्ये पुढील घटक दाखवा..... • दिशादर्शक दाखवा.	“
		१३	१	पहा बरे जमते का?..... तो प्रदेश या सत्तेपासून कधी मुक्त झाला ते शोधा.	“
3	३. प्राकृतिक रचना व जलप्रणाली	१६	१ व २	सांगा पाहू!..... दख्खनच्या पठाराचा विस्तार कोणकोणत्या राज्यांत दिसतो?	“
		१९	१ व २	करून पहा..... • इत्यादी मुद्दे	“
4	४. हवामान	२७	१	सांगा पाहू..... 'रिओ दी जनेरीओ'मध्ये सर्वसाधारणपणे कोणत्या प्रकारचे हवामान असेल?	“
		२७	२	पहा बरे जमते का?..... अति दक्षिणेकडील प्रदेश (तक्ता पूर्ण)	“
		२८	१ व २	सांगा पाहू!..... या शहरांचे सम व विषम हवामानात वर्गीकरण करा.	“
		२९	२	जरा डोके चालवा..... उदा., ग्रीष्म म्हणजे काय?	“

		३१	१	पहा बरे जमते का?..... तुलनात्मक टिपणी तयार करा.	“
		३१	२	पहा बरे जमते का?..... पर्जन्यमानाचा संबंध काय असेल?	“
5	५. नैसर्गिक वनस्पती व प्राणी	३५	१ व २	भारत व वन्यजीवन..... कोणत्या कारणांमुळे त्यांचा अधिवास या भागात असेल?	“
		३६	२	पहा बरे जमते का?..... कोणत्या ठिकाणी ते शक्य आहे, याचे सादरीकरण तयार करा.	“
		३६	--	जरा डोके चालवा..... त्यांची नावे काय?	“
6	६. लोकसंख्या	३९	२	जरा डोके चालवा..... लोकसंख्येची घनता किती ते सांगा.	“
		४०	--	पहा बरे जमते का?..... भारतातील सर्व राज्यांमध्ये आहे का ते शोधा.	“
		४१	१	करून पहा..... कोणत्या वयोगटांत हा फरक प्रामुख्याने आढळतो?	“
		४३	१	जरा डोके चालवा..... सहसंबंध असतो का व कसा?	“
		४४	२	करून पहा..... आलेखांसाठी संभाषण तयार करा व लिहा.	“
		४४	२	जरा डोके चालवा..... परिणाम अर्थव्यवस्थेवर कसा होईल?	“
		४४	२	पहा बरे जमते का?..... कोणता निष्कर्ष काढता येईल?	“

7	७. मानवी वस्ती	४६	१	जरा विचार करा ..... नागरी आहेत की ग्रामीण ते सांगा.	“
		४६	२	थोडे आठवूया..... विद्यापीठ (तक्ता पूर्ण).	“
		४७	१	करून पहा..... त्यांचे दाट किंवा विरळ वितरण यांवर भाष्य करा.	“
		५०	१	जरा डोके चालवा..... परिणाम करणारे घटक कोणते?	“
8	८. अर्थव्यवस्था आणि व्यवसाय	५२	--	पहा बरे जमते का?..... • साल २०१६ मधील विकसित राष्ट्रे व विकसनशील राष्ट्र यांच्या स्थूल उत्पन्नातील फरक सांगा.	“
		५२	१	करून पहा..... अर्थव्यवस्था कोणत्या प्रकारची आहे ते सांगा.	“
		५२	२	थोडे आठवूया..... निवासाची व जेवणाची सोय करणे (तक्ता पूर्ण).	“
		५३	२	जरा विचार करा..... विकास वेगाने करू शकतात?	“
		५३	२	नकाशाशी मैत्री..... फळे व फळभाज्या (तक्ता पूर्ण)	“
		५५	१	थोडे आठवूया..... प्रवाहांची नावे सांगा.	“
		५५	२	पहा बरे जमते का?..... कोणत्या देशात प्रचलीत आहेत ते लिहा (तक्ता पूर्ण).	“
		५६	१	करून पहा..... नकाशाला नावे द्या.	“
		५८	१	जरा डोके चालवा..... उत्पादन कसे काय होत असेल?	“

१	१. पर्यटन, वाहतूक व संदेशवहन	६१	१	करून पहा..... प्रमाणावर वाढण्यामागचे कारण काय असावे?	“
		६१	२	सांगा पाहू..... गुंतलेली लोकसंख्या जास्त असलेला देश कोणता?	“
		६३	--	नकाशाशी मैत्री.....	“
		६३	--	जरा विचार करा..... कोणत्या वाहतूक साधनांचा उपयोग प्रामुख्याने केला जात असेल?	“
		६५	२	पहा बरे जमते का?..... तेथील स्थानीक वेळेनुसार तो किती वाजता घेतला असेल?	“
		६५ व ६६	२ १	करून पहा..... या दोन बिंदूंमधील वेळेतील फरकांची गणना मिनिटांमध्ये करा.	“
		६७	२	जरा विचार करा..... येथे किती वाजले असतील?	“

J. Khan

विशेषाधिकारी, भूगोल

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व
अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, 'बालभारती'
सेनापती बापट मार्ग, पुणे-४११००४

Standard IX

Subject : German

Reduction of syllabus 25% : For Academic Year 2020-21

Sr. No.	Text title	Page no.	Reasons for omitting	Supporting Note
1	Lesson 1 – Deutsch macht Spaß, 1A7, Sprichwörter, 1C, 1D, Spaß am Dichten	6, 10, 20, 21, 22, 23, 24, 25	Activities to create interest about the language and fun element that does not require instruction, reading practice, creative writing	Self-study possible
2	Lesson 2 - Sec. 2D	40, 41, 42, 43	Additional Comprehension text	Self-study possible
3	Lesson 3 - Sec. Deutsch macht Spaß, 3C, 3D	54, 62, 63	Fun activity, Additional Comprehension texts	Self-study possible
4	Lessons 1 to 3 - Sec. Übung macht den Meister	11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 33, 34, 35, 37, 38, 56, 57, 59, 60, 61	Exercise material and assignments left to the discretion of the teacher	Self-study possible, teachers to pick and choose exercises for practice

Note : Teachers can use supplementary material like e-resources, worksheets, projects, homework etc. to deal with the self-study portion.

(Santosh J. Pawar)

I/C Special Officer, English

Standard X

Subject : German

Reduction of syllabus 25% : For Academic Year 2020-21

Sr. No.	Text title	Page no.	Reasons for omitting	Supporting Note
1	Lesson 1 – Sec. Deutsch macht Spaß, 1C1	9, 12, 18, 21, 22	Activities to create interest about the language and fun element that does not require instruction, additional reading practice	Self-study possible
2	Lesson 2 - Sec. Deutsch macht Spaß, 2A4, 2C, 2D	31, 35, 53, 54,, 55, 56	Fun activities, Additional Comprehension text	Self-study possible
3	Lesson 3 - Sec. 3A3, 3A4, 3A5, 3A6, 3C, 3D, Zungenbrecher, Sprichwoerter, Witze, Spiele	61, 62, 63, 64, 65, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78,	Additional Comprehension texts of higher difficulty level requiring instruction, Fun activities that do not require instruction	Self-study not recommended Self-study possible
4	Lessons 1 to 3 - Sec. Übung macht den Meister	13 – 16, 18 – 20, 43 – 47, 51, 52, 68 -70	Exercise material and assignments left to the discretion of the teacher	Self-study possible, teachers to pick and choose exercises for practice

Note : Teachers can use supplementary material like e-resources, worksheets, projects, homework etc. to deal with the self-study portion.

(Santosh J. Pawar)

I/C Special Officer, English

इतिहास व नागरिकशास्त्र विभाग

इयत्ता : नववी

विषय : इतिहास व राज्यशास्त्र

(शालेय वर्ष २०२०-२१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
इतिहास					
१.	इतिहासाची साधने	१	१	लिखित साधने चौकट	सदर भागाचे विद्यार्थ्यांनी स्वयंअध्ययन करावे. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी विचारात घेणे.
		२	१	माहीत आहे का तुम्हांला? छापील माध्यमांत भारत ..... वेबसाईट : www.publicationsdivision.nic.in .	- -
		२	२	भौतिक साधने चौकट	- -
		३	२	करून पहा. एखाद्या घटनेचे साहित्यात ..... साहित्याचा शोध घ्या.	- -
		४	१	करून पहा. देशभक्ती या विषयाशी ..... तुमच्या शब्दांत लिहा.	- -
३.	भारतापुढील अंतर्गत आव्हाने	१०	२	माहीत आहे का तुम्हांला? विशिष्ट उद्दिष्टे ठेवून ..... काढण्याची सैनिकी कारवाई होय.	- -

Recd on
11/7/2020
cy

प्र.विशेषाधिकारी
इतिहास व नागरिकशास्त्र.

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
४.	आर्थिक विकास	१८	२	माहीत आहे का तुम्हांला? प्रधानमंत्री इंदिरा गांधी ..... राष्ट्रीयीकरण करण्यात आले.	- -
		१९	२	माहीत आहे का तुम्हांला? महात्मा जोतीराव फुले यांचे ..... सुट्टी देण्यात यावी असा निर्णय झाला.	- -
		२०	१	माहीत आहे का तुम्हांला? सांस्कृतिकदृष्ट्याही लोकनाट्य ..... कवितांद्वारे घडवले होते.	- -
५.	शैक्षणिक वाटचाल	२३	२	माहीत आहे का तुम्हांला? महाराष्ट्र राज्याची (१९६०) ..... करण्याचे काम सोपवले होते.	- -
		२३	२	हे जमेल का? १९९१ मध्ये केरळ ..... काय उपाययोजना करता येतील?	- -
		२४	१	माहीत आहे का तुम्हांला? ताराबाई मोडक यांनी ..... शैक्षणिक संस्था सुरू केल्या आहेत.	- -
		२४	२	माहीत आहे का तुम्हांला? महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ ..... प्रकाशित केले जाते.	- -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
		२५	२	माहीत आहे का तुम्हांला? १९६५ मध्ये महाराष्ट्रात ..... जबाबदारी या विभागाने घेतली.	- -
		२६	१	माहीत आहे का तुम्हांला? महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व ..... बालभारती प्रकाशित करते.	- -
		२६	२	माहीत आहे का तुम्हांला? क्षमताधिष्ठित प्राथमिक शिक्षण अभ्यासक्रम १९९५ : ..... विकसित व्हाव्यात हे दर्शवले होते.	- -
		२७	१	जाणून घ्या. महाराष्ट्रामध्ये यशवंतराव चव्हाण ..... मदतीने माहिती करून घ्या.	- -
		२८	२	माहीत आहे का तुम्हांला? 'फिल्म अँड टेलिव्हिजन ..... जगभर ख्यातकीर्त झाली.	- -
		२९	२	माहीत आहे का तुम्हांला? आयुर्वेद, निसर्गोपचार, युनानी व ..... जबाबदारी सोपवण्यात आली.	- -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
६.	महिला व अन्य दुर्बल घटकांचे सक्षमीकरण	३१	१	हे माहित करून घ्या. दरहजारी पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण ..... या कारणांचा शोध घ्या.	
		३४	२	माहित आहे का तुम्हांला? भारतातील महिला मुख्यमंत्री सुचेता कृपलानी ..... राज्याचे नेतृत्व केले.	
		३५	१	माहित आहे का तुम्हांला? न्यूयॉर्क शहरात ८ मार्च १८५७ रोजी ..... म्हणून जाहीर केला..	- -
७.	विज्ञान व तंत्रज्ञान	३७	२	माहिती मिळवा. २८ फेब्रुवारी हा ..... कोणते उपक्रम राबवता?	- -
		३८	१	माहित आहे का तुम्हांला? १९७४ मध्ये भारताने .... राष्ट्रांच्या रांगेत जाऊन बसला.	- -
			२	माहित आहे का तुम्हांला? भारत सरकारच्या संरक्षण ..... तसेच 'मिसाईल मॅन' असे म्हटले जाते.	- -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
		४१	१	चर्चा करा. भ्रमणध्वनी (मोबाईल) तंत्रज्ञानात ... त्याचे फायदे-तोटे यांविषयी चर्चा करा.	- -
			२	माहीत आहे का तुम्हांला? ई.श्रीधरन हे .... बसवण्यात आले आहेत.	- -
८.	उद्योग व व्यापार	४३	२	माहीत आहे का तुम्हांला? स्वबचत गट व स्वयंसेवी .... विणकरांचे कल्याण यासाठी मदत केली जाते.	- -
९.	बदलते जीवन : भाग १	४७	२	माहीत आहे का तुम्हांला? ब्रिटिशांच्या काळात रेल्वेत डब्यांचे ..... या वर्गविरहित गाड्या सुरू झाल्या.	- -
१०.	बदलते जीवन : भाग २	५२	१	माहीत आहे का तुम्हांला? १९६१ मध्ये नागालँडचे .... यांचा समावेश आहे.	- -
			२	शोध घेऊया. महाराष्ट्रातील बोलीभाषांची .... शोधूया.	

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
राज्यशास्त्र					
१.	महायुद्धोत्तर राजकीय घडामोडी	५७	२	करून पहा. एका महिन्याची वृत्तपत्रे .... शेजारील देशांच्या संदर्भातील घडामोडी	- -
		५८	२	विचार करा आणि लिहा. जर्मनीमध्ये हिटलरच्या .... कोणती काळजी घेतली पाहिजे?	- -
			२	तुम्हांला काय वाटते? युद्धास प्रतिबंध करण्यासाठी राष्ट्रसंघ .... उपाययोजना करायला हव्या होत्या.	- -
		६०	१	लिहिते व्हा... १९३९ ते १९४५ ..... महायुद्धाचा भारतावर कोणता परिणाम झाला.	- -
			२	तुम्हांला काय वाटते? तंत्रज्ञानातील प्रगती .... वापर कसा करता येईल?	- -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
			२	हे करून पहा. क्यूबाचा संघर्ष (१९६२) ..... या संघर्षाविषयी अधिक माहिती मिळवा.	- -
		६२	२	असे का? नाटो ही संघटना ... किती देश आहेत ते शोधा.	- -
			२	शब्द सुचवा. एकच महासत्ता असते व ..... त्या व्यवस्थेला काय म्हणता येईल?	- -
			२	'युद्धाचा फोलपणा' या विषयावर .... युद्धामुळे विकासाला खीळ बसते.	- -
		६३	२	शोधा आणि सहभागी व्हा ! पर्यावरण रक्षणासाठीच्या ... सहभागाच्या संधी कोणत्या आहेत ते शोधा.	- -
२.	भारताच्या परराष्ट्र धोरणाची वाटचाल	६५	१	माहीत आहे का तुम्हांला ? आपल्याला जेव्हा एखाद्या ..... समजून घेणे आवश्यक असते.	- -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
		६६	१	चला, चर्चा करूया. परिस्थिती आणि काळानुसार ..... असे तुम्हांला वाटते?	- -
			२	असे का करावे लागते? आपल्या देशातील शांतता .... म्हणून भारताला प्रयत्न करावे लागतात.	- -
		६७	१	तुम्हांला पटते का? पटल्यास का ..... प्रयत्न केले पाहिजेत.	- -
			२	यादी पूर्ण करा. खाली काही नेत्यांची नावे .... भारतात गुंतवणूक वाढवण्याचे प्रयत्न	- -
			२	तुम्ही काय कराल? परराष्ट्र सचिव या पदावर ..... चर्चेसाठी कोणते विषय सुचवाल?	- -
			२	तुम्हांला शोधता येईल का? आर्थिक विकास ... तक्ता तयार करा.	- -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
		७०	१	करून पहा. भारत आणि अमेरिका ... त्यावर एक प्रकल्प तयार करा.	- -
			२	माहीत आहे ता तुम्हांला? अण्वस्त्रे अत्यंत विनाशकारी ... भारताने स्वाक्षरी केली नाही.	- -
			२	करून पहा. अण्वस्त्रे निर्माण करणाऱ्या ... प्रसिद्ध करण्यासाठी प्रयत्न करा.	- -
३.	भारताची सुरक्षा व्यवस्था	७२	२	सांगा पाहू? परस्परपूरक आणि .... तुम्हांला सांगता येईल का?	- -
			२	विचार करा आणि सुचवा. शस्त्रसामर्थ्याबाबत सर्व ..... तर काय करावे लागेल?	- -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
	- II -	७३	१	हे तुम्हांला पटते का ?	- II -
			२	शोधा म्हणजे आणखी समजेल...	- II -
	- II -	७५	२	चर्चा करा. मानवी सुरक्षेसाठी..... प्रयत्न करता येतील ?	- II -
४.	संयुक्त राष्ट्रे	७७	२	सांगा पाहू ? युद्धकाळात झालेल्या .... साजरा केला जातो ?	- II -
	- II -	८०	१	लिहिते व्हा. आतापर्यंतच्या ... कोणत्या देशाचे आहेत ?	- II -
५.	भारत व अन्य देश	८७	१	माहीत आहे का तुम्हांला ? म्यानमार आणि आंग सी क्यू : .... नोबेल पुरस्कार मिळाला आहे.	- II -
	- II -		२	तुम्हांला काय वाटते ? समाजातला वाढता ... प्रक्रिया निर्माण करता येतील ?	- II -
		८८	१	माहीत आहे का तुम्हांला ? २००५ मध्ये भारत आणि अमेरिका ... तंत्रज्ञान मिळणे शक्य झाले आहे.	- II -

अ.क्र.	प्रकरण नाव/घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	स्वयंअध्ययनासाठी ठेवण्यात आलेला आशय	स्वयंअध्ययन आशयाबद्दल तपशील/अभिप्राय/सुचना
६.	आंतरराष्ट्रीय समस्या	९३	१	करून पहा. इंटरनेटच्या साहाय्याने ... भारताने उपस्थित केलेले मुद्दे.	- -
		९४	१	माहीत आहे का तुम्हांला? महासागर, खोल समुद्र तळ, ... अपेक्षित आहे.	- -

इयत्ता : दहावी

विषय : इतिहास व राज्यशास्त्र

(शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त)

मूळ घटक आणि प्रकरणे

क्रमांक	घटक	प्रकरणे
१	प्राचीन ते आधुनिक कालखंडातील इतिहासाचे चिकित्सक समालोचन	१. इतिहास लेखन : पाश्चत्य परंपरा २. इतिहास लेखन : भारतीय परंपरा
२	उपयोजित इतिहास	३. उपयोजित इतिहास
३	प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास	५. प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास
४	मनोरंजनाची माध्यमे आणि इतिहास	६. मनोरंजनाची माध्यमे आणि इतिहास
५	कला, क्रीडा व साहित्य क्षेत्र आणि इतिहास	४. भारतीय कलांचा इतिहास ७. खेळ आणि इतिहास
६	पर्यटन आणि इतिहास	८. पर्यटन आणि इतिहास
७	इतिहास व अन्य क्षेत्रे	९. ऐतिहासिक ठेव्यांचे जतन

वर्षाधिकारी
०७-१०-२०२०

प्र. विशेषाधिकारी
इतिहास व नागरिकशास्त्र.

सुधारित घटक (वगळलेली प्रकरणे सोडून)

क्रमांक	घटक	प्रकरणे
१	प्राचीन ते आधुनिक कालखंडातील इतिहासाचे चिकित्सक समालोचन	१. इतिहास लेखन : पाश्चत्य परंपरा २. इतिहास लेखन : भारतीय परंपरा
२	उपयोजित इतिहास	३. उपयोजित इतिहास
३	प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास	५. प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास
४	कला, क्रीडा व साहित्य क्षेत्र आणि इतिहास	७. खेळ आणि इतिहास
५	पर्यटन आणि इतिहास	८. पर्यटन आणि इतिहास
६	इतिहास व अन्य क्षेत्रे	९. ऐतिहासिक ठेव्यांचे जतन

प्राचीन ते आधुनिक कालखंडातील इतिहासाचे चिकित्सक समालोचन	३	प्राचीन ते आधुनिक कालखंडातील इतिहासाचे चिकित्सक समालोचन	३
उपयोजित इतिहास	४	उपयोजित इतिहास	४
प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास	५	प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास	५
कला, क्रीडा व साहित्य क्षेत्र आणि इतिहास	७	कला, क्रीडा व साहित्य क्षेत्र आणि इतिहास	७
पर्यटन आणि इतिहास	८	पर्यटन आणि इतिहास	८
इतिहास व अन्य क्षेत्रे	९	इतिहास व अन्य क्षेत्रे	९

दि. २०/१०/२०
 दि. २०/१०/२०
 दि. २०/१०/२०

राज्यशास्त्र

मूल घटक आणि प्रकरणे

क्रमांक	घटक	प्रकरणे
१	संविधानाची वाटचाल	१. संविधानाची वाटचाल
२	निवडणूक प्रक्रिया	२. निवडणूक प्रक्रिया
३	राजकीय पक्ष (राष्ट्रीय)	३. राजकीय पक्ष
४	राजकीय पक्ष (प्रादेशिक)	३. राजकीय पक्ष
५	सामाजिक व राजकीय चळवळी	४. सामाजिक व राजकीय चळवळी
६	भारतापुढील आव्हाने	५. भारतीय लोकशाहीपुढील आव्हाने

सुधारित घटक (वगळलेली प्रकरणे सोडून)

क्रमांक	घटक	प्रकरणे
१	संविधानाची वाटचाल	१. संविधानाची वाटचाल
२	निवडणूक प्रक्रिया	२. निवडणूक प्रक्रिया
३	राजकीय पक्ष (राष्ट्रीय)	३. राजकीय पक्ष
४	राजकीय पक्ष (प्रादेशिक)	३. राजकीय पक्ष
५	सामाजिक व राजकीय चळवळी	४. सामाजिक व राजकीय चळवळी

**25% REDUCED PORTION FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 – 21,
STANDARD IX, SUBJECT: MALAYALAM COMPOSITE.**

Sr.#	Contents	Page No.	Column / Para No	Excluded content in details	Excluded content change details / feedback / instructions
1	മാമ്പഴക്കാലം (POEM)	74	പറയു ..... നമ്മൾ	ONLINE TEACHING	INFORMATION
2	എല്ലാമുറിയെ പണിതാൽ (PROSE)	83 - 86	ദൂരെ തെറിച്ചുപോയ..... .....നടന്നുകുന്നു	SELF STUDY	ENTERTAINMENT

25% REDUCED PORTION FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 – 21,

STANDARD X, SUBJECT: MALAYALAM COMPOSITE

Sr.#	Name of chapter	Page No.	Column / Para No	Excluded content in details	Excluded content change details / feedback / instructions
1	ദൈവത്തിന്റെ കുപ്പായം (PROSE)	46 - 53	കുട്ടപ്പൻ പുതച്ചിരുന്ന .....മേടിച്ചോളം.	SELF STUDY	ENTERTAINMENT
2	തൈലകളുടെ മുത്തശ്ശി (POEM)	62	നിങ്ങൾക്കുള്ളത് പോലെൻ..... പതിവായ് മുത്തശ്ശി.	ONLINE TEACHING	INFORMATION

25% REDUCED PORTION FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 – 21,

STANDARD X, SUBJECT: MALAYALAM FIRST LANGUAGE

Sr.#	Name of chapter	Page No.	Column / Para No	Excluded content in details	Excluded content change details / feedback / instructions
1	സാഹിത്യത്തിലെ സ്ത്രീ (PROSE)	23 – 27	സാഹിത്യകാരന്മാർ..... .....പറയാനുള്ളൂ.	SELF STUDY	EXTRA READING
2	യാത്രാമൊഴി (POEM)	29	സ്ഥാനമാനങ്ങൾ..... .....ഗർഭഭം	ONLINE TEACHING	INFORMATION
3	കടലിന്റെ വക്കത്ത് ഒരു വീട് (PROSE)	58 – 60	കൈകേയി..... കുട്ടികൊണ്ടു വരട്ടെ.	SELF STUDY	ENTERTAINMENT

25% REDUCED PORTION FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 – 21,

STANDARD X, SUBJECT: MALAYALAM SECOND LANGUAGE

Sr.#	Name of chapter	Page No.	Column / Para No	Excluded content in details	Excluded content change details / feedback / instructions
1	ആദർശവും യാഥാർഥ്യവും (PROSE)	32 – 33	അമ്പൽ, അമ്പത്തഞ്ച്, അറുപത്..... .....സമസ്തപരാധം	EXTRA READING	ENTERTAINMENT
2	വിദ്യകൊണ്ട് അറിയേണ്ടത് (POEM)	73 - 74	സ്ഥാനമാനങ്ങൾ..... .....ഗർഭഭം	ONLINE TEACHING	INFORMATION
3	കാടു വാഴാൻ (PROSE)	75 – 80	കൈകേയി..... കൂട്ടികൊണ്ടു വരട്ടെ.	SELF STUDY	EPIC STORY.

इयत्ता : नववी
विषय : गणित भाग - 1
(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
1	1. संच		-		स्वयंअध्ययन
	समान संच	6	-	उदा. (3) व (4) (वरून ओळ 18 ते 20)	
		7	-	सराव संच 1.2 मधील उदा .4 मधील उदा . iii, iv, v, vi, vii.	
2	उपसंच	8	-	कृतीची चौकट मजकुरासह (वरून ओळ 1 ते 8)	स्वयंअध्ययन
		8	-	सोडविलेले उदा.(2) व (3) (वरून ओळ 10 ते 16)	
		9	-	कृतीची चौकट मजकुरासह (वरून ओळ 1 ते 8)	
		9	-	चला चर्चा करूया वरून ओळ 9 ते 15	
		11	-	सराव संच 1.3 मधील उदा (6) व (7)	
3	विभिन्न संच	12	-	कृती- I चौकट मजकुरासह (काढावी खालून ओळ 1 ते 2)	स्वयंअध्ययन
		13	-	कृती -II चौकट मजकुरासह (वरून ओळ 1 ते 6)	
4	संचावर आधारित शाब्दिक उदाहरणे	15	-	सोडविलेल्या उदा मधील रीत II (खालून ओळ 1 ते 8)	स्वयंअध्ययन
		16	-	सराव संच 1.4 मधील उदा (3) व (4)	
5	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -1	17	-	उदा. (6)	स्वयंअध्ययन
		18	-	उदा 7 मधील (iii)	

		18	-	उदा .(9),(10)	
		18	-	कृती- I & II चौकट मजकुरासह	
	2.वास्तव संख्या		-		स्वयंअध्ययन
1	परिमेय संख्याचे गुणधर्म		-		
		21	-	सरावसंच 2.1 उदा. 1 मधील(iv),(v)	
		21	-	सरावसंच 2.1 उदा. 2 मधील(iv),(v)	
		21	-	सरावसंच 2.1 उदा. 3 मधील(iv),(v)	
2	संख्या II	23	-	कृती- I चौकट मजकुरासह	स्वयंअध्ययन
		34	-	कृती- I & II चौकट मजकुरासह	
3	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -2		-		स्वयंअध्ययन
		35	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -2 मधील उदा.7 मधील (iv),(v)	
		35	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -2 मधील उदा.8 मधील (iv),(v)	
	3.बहुपदी		-		स्वयंअध्ययन
1	भागाकाराची रेषीय पद्धती	42	-	रीत -II (खालून ओळ 1 ते 10)	
		43	-	सराव संच 3.2 मधील उदा (6)	
		44	-	कृती- चौकट मजकुरासह (वरून ओळ 1 ते 16)	
2	संश्लेषक भागाकार पद्धती	45	-	खालून ओळ क्र. 1 ते 8	स्वयंअध्ययन
		46	-	रेषीय पद्धत सोडविलेले उदा .2 मधील वरून ओळ 9 ते 12	
		46	-	उदा 1 मधील प्रश्नात ... आणि रेषीय पद्धतीने करा. हे काढा . व सराव संच 3.3 मधील उदा.1 मधील (v),(vi)	

3	अवयव सिद्धांत	52	-	कृती- चौकट मजकुरासह (खालून ओळ 1 ते 15)	स्वयंअध्ययन
		53	-	सराव संच 3.5 मधील उदा. (10), (11), (12), (13)	
4	बहुपदीचे अवयव	55	-	सराव संच 3.6 मधील उदा. 2 मधील (v), (vi), (vii)	स्वयंअध्ययन
5	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -3	56	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -3 मधील उदा. 11,12,13,14,15,	स्वयंअध्ययन
1	4.गुणोत्तर व प्रमाण		-		स्वयंअध्ययन
	गुणोत्तराचे गुणधर्म	61	-	सोडविलेले उदा . (5)	स्वयंअध्ययन
		61	-	सराव संच 4.1 मधील उदा. 2 मधील (v), (vi)	
		61	-	सराव संच 4.1 मधील उदा (7), (8)	
		64	-	सराव संच 4.2 मधील उदा. 4 मधील (iii), (iv), (v)	
	64	-	सराव संच 4.2 मधील उदा. 5,6,7		
2	समान गुणोत्तरावरील क्रिया	70	-	कृती- चौकट मजकुरासह (वरून ओळ 1 ते 5)	स्वयंअध्ययन
		70	-	कृती- चौकट मजकुरासह (वरून ओळ 16 ते 19)	
3	समान गुणोत्तरांचा सिद्धांत	74	-	सराव संच 4.4 मधील उदा. 3 मधील (iii), (iv), (v)	स्वयंअध्ययन
4	k-रीत	76	-	सोडविलेले उदा . (3), (4)	
		77	-	सराव संच 4.5 मधील उदा. (5), (6)	
		77	-	कृती- चौकट मजकुरासह	स्वयंअध्ययन
	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -4	78-79	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -4 मधील उदा 9,11,12,13,	स्वयंअध्ययन

5	5. दोन चलांतील रेषीय समीकरणे		-		
1	एका चलाची किंमत दुसऱ्या चलाच्या रूपात ठेवून चलाचा लोप करणे	85	-	संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
2	शाब्दिक उदा.	91	-	सरावसंच 5.2 मधील उदा.7,8,9,10	स्वयंअध्ययन
3	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -5		-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -5 मधील उदा.	स्वयंअध्ययन
		91	-	उदा .2 मधील (v),(vi)	
		92	-	उदा .5,6,7,8,9,10	
1	6. अर्थनियोजन		-		स्वयंअध्ययन
	गुंतवणूक	98	-	उपक्रम वरून ओळ 1 ते 5	
		98	-	कृती -IIचौकट मजकुरासह (वरून ओळ 6 ते 21)	
2	आयकर वितरण सारणी III	103	-	आयकर वितरण सारणी III	स्वयंअध्ययन
		103	-	उपक्रम ची चौकट	
		106	-	सरावसंच 6.2 मधील उदा1 मधील (v)	
3	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -6	107	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -6 मधील 5,6,7,8	स्वयंअध्ययन
		107	-	ICT Tools or Links ची चौकट	ऑनलाईन अभ्यास
1	7.सांख्यिकी		-		स्वयंअध्ययन
	शतमान स्तभांलेख	111	-	कृती -चौकट मजकुरासह	
		112	-	विचार करूया वरून ओळ 1 ते 6	
		112	-	चला चर्चा करूया वरून ओळ 7 ते 14	
2	वर्गीकृत वारंवारता वितरण सारणी	118	-	सरावसंच 7.3 मधील उदा.6	स्वयंअध्ययन
		119	-	उदा .9,10	
		122	-	सरावसंच 7.4 मधील उदा.4	

		125	-	सरावसंच 7.5मधील उदा.7,8,9,10,11,12,13	
3	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -7	128	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह -7मधील उदा.7,8	स्वयंअध्ययन
		128	-	गणिती गंमत चौकट मजकुरासह	

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

स्वयंअध्ययन
प्र. वि. शाळा

इयत्ता : नववी

विषय : गणित भाग - 2

(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
1	1. भूमितीतील मूलभूत संबोध	5	-	सरावसंच 1.1 उदा.1 मधील उदा. Vi,vii,viii	स्वयंअध्ययन
		5	-	सरावसंच 1.1 उदा 2मधील उदा. v,vi.	स्वयंअध्ययन
		5	-	सरावसंच 1.1 उदा 3मधील उदा. iv,v,vi.	स्वयंअध्ययन
		5	-	सरावसंच 1.1 उदा.5	स्वयंअध्ययन
		8	-	सरावसंच 1.2 उदा 6 मधील उदा. iii	स्वयंअध्ययन
		11	-	संकीर्णप्रश्न संग्रह 1. उदा 2मधील उदा. iii,iv.	स्वयंअध्ययन
		11	-	संकीर्णप्रश्न संग्रह 1. उदा 3 मधील v, vi	स्वयंअध्ययन
		12	-	संकीर्णप्रश्न संग्रह 1. उदा. 6	स्वयंअध्ययन
		12	-	संकीर्णप्रश्न संग्रह 1. उदा.10	स्वयंअध्ययन
2	2. समांतर रेषा	17	-	सरावसंच 2.1 उदा .3	स्वयंअध्ययन
		18	-	सरावसंच 2.1 उदा.5	स्वयंअध्ययन
		21	-	उपप्रमेय I & II पूर्ण (वरून ओळ क्र.1 ते 10)	स्वयंअध्ययन
3	3. त्रिकोण	25	-	विचार करूया (वरून ओळ 1 ते 2)	स्वयंअध्ययन
		26	-	सोडविलेले उदा .3 संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		27	-	सोडविलेले उदा .4 संपूर्ण	स्वयंअध्ययन
		28	-	सरावसंच 3.1 उदा. 9	स्वयंअध्ययन

		33	-	समद्विभुज त्रिकोणाच्या प्रमेयाचा व्यत्यास पक्ष, साध्य, सिद्धता .	स्वयंअध्ययन
		34	-	उपप्रमेय (वरून ओळ 1 ते 4)	स्वयंअध्ययन
		34	-	विचार करूया (वरून ओळ 5 ते 7)	स्वयंअध्ययन
		48	-	जरा आठवूया ,उपक्रम संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
4	4.त्रिकोण रचना .	53	-	सरावसंच 4.1 उदा. 4	स्वयंअध्ययन
		56	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 4 उदा. 3	स्वयंअध्ययन
		59	-	कृती 1.(वरून ओळ 3 ते 4)	स्वयंअध्ययन
		62	-	सरावसंच 5.1 उदा. 7	स्वयंअध्ययन
		67	-	सरावसंच 5.2 उदा.3,5	स्वयंअध्ययन
5	5.चौकोन	68	-	पुढील प्रमेयाच्या सिद्धता तुम्ही लिहा.(वरून ओळ 21 ते 24)	स्वयंअध्ययन
		75	-	कृती	स्वयंअध्ययन
		75	-	अधिक माहितीसाठी	ज्यादाची माहिती
		79	-	सरावसंच 6.1 उदा. 6	स्वयंअध्ययन
6	6. वर्तुळ	81	-	प्रमेय:एकाच वर्तुळातील.....जाणून घ्या पर्यंत(वरून ओळ क्र.1 ते 19)	स्वयंअध्ययन
		82	-	सरावसंच 6.2 उदा. 3	स्वयंअध्ययन
		87	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह - 6 उदा 2	स्वयंअध्ययन
		92	-	कृती (वरून ओळ 3 ते 13)	स्वयंअध्ययन
7	7. निर्देशक भूमिती	94	-	'चला, चर्चा करूया' (वरून ओळ 18 ते 21)	स्वयंअध्ययन
		95	-	'चला, चर्चा करूया' (खालून ओळ 5 ते 8)	स्वयंअध्ययन

8	8.त्रिकोणमिती.	106	-	अधिक माहितीसाठीची चौकट	ज्यादाची माहिती
		112	-	सरावसंच 8.2 उदा .1 सारणी मधील स्तंभक्रमांक 5, 8,9,10	स्वयंअध्ययन
9	9. पृष्ठफळ व घनफळ	119	-	सरावसंच 9.2 उदा. 7,8,9.	स्वयंअध्ययन
		120	-	कृतीची चौकट	स्वयंअध्ययन
		123	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह - 9उदा.8,9	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

उद्योगी
प्र. वि. गाणीत

इयत्ता : दहावी
विषय : गणित भाग - 1
(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
1	1. दोन चलातील रेखीय समीकरणे		-		
	एकसामयिक रेखीय समीकरणे	2	-	वरून चौथ्या ओळीपासून पूर्ण पृष्ठ दोन्ही स्तंभात	स्वयंअध्ययन
		3	-	उदा.2(वरून ओळ 1 ते 17)	
		4	-	सरावसंच 1.1 मधील उदा .1	
		5	-	सरावसंच 1.1 मधील उदा .2 मधील उदा .1,2,3,4,5,6	
2	दोन चलांतील रेखीय समीकरणांत रूपांतर करण्याजोगी समीकरणे	16	-	कृतीची चौकट(वरून ओळ 15 ते 20)	स्वयंअध्ययन
		17,18	-	पूर्ण पृष्ठे	
		19	-	कृती	
		19	-	सरावसंच 1.4 मधील संपूर्ण उदाहरणे	
3	संकीर्ण प्रश्न संग्रह 1	28	-	संकीर्ण प्रश्न संग्रह 1 मधील उदा 6 मधील संपूर्ण उदाहरणे	स्वयंअध्ययन
4	2. वर्गसमीकरणे		-		
	पूर्ण वर्ग पद्धतीने वर्गसमीकरण सोडविणे.	37	-	वरून 7 व्या ओळीपासून पूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		38	-	पूर्ण पृष्ठ	
		39	-	उदा.2(वरून ओळ 1 ते 9)	
39	-	सरावसंच 2.3 मधील संपूर्ण उदाहरणे			

5	अधिक माहितीसाठी	42	-	पूर्णपृष्ठ	जादाची माहिती
		43	-	कृती :पूर्णवर्ग पद्धतीने नको	
6	वर्ग समीकरणाची मुळे व सहगुणक यांच्यामधील संबंध	46,47	-	पूर्ण पृष्ठे	स्वयंअध्ययन
		49	-	हे लक्षात ठेवूया (वरून ओळ 2 ते 4)	
		49	-	सरावसंच 2.5 मधील उदा.1 मधील उदा. 3 रे	
		50	-	सरावसंच 2.5 मधील उदा.5 व उदा. 6 वे	
7	संकीर्णप्रश्न संग्रह 2	53	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 2 मधील उदा.1 मधील 6 वे उदा	स्वयंअध्ययन
		54	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 2 मधील उदा.10 वे	
	3.अंकगणिती श्रेढी		-		
	4. अर्थनियोजन		-		
8	अधिक माहितीसाठी	94	-	आपसमेळ योजना: अधिक माहितीसाठीची पूर्ण चौकट	जादाची माहिती
		96	-	एकात्मिक वस्तू व सेवाकर : अधिक माहितीची पूर्ण चौकट	
9	शेअर्स ,म्युच्युअल फंड ,नियमित आवर्ती गुंतवणूकयोजना	97 ते 108	-	पृष्ठ 97 ते 108 वरील सर्व मजकूर	स्वयंअध्ययन
10	संकीर्णप्रश्नसंग्रह 4B	111 ते 112	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 4B पूर्ण	स्वयंअध्ययन
	5. संभाव्यता		-		
	6. सांख्यिकी		-		

11	वर्गीकृत वारंवारता वितरण सारणीवरून मध्य : 1.गृहीत मध्य पद्धती 2.मध्यप्रमाण विचलन पद्धती	132	-	गृहीत मध्य पद्धती (वरून 16व्या ओळी पासून शेवट पर्यंत)	स्वयंअध्ययन
		133ते	-	पृष्ठ133ते 137 वरील सर्व मजकूर	
		137	-		
		138	-	सरावसंच 6.1 मधील उदा. 2,4,5,6	
12	वृत्तालेखाचे वाचन	159 ते	-	पूर्ण पृष्ठे	स्वयंअध्ययन
		160	-		
		161	-	वरून 5 ओळी	
		164	-	सरावसंच 6.6 मधील उदा. 5व 6 वे	
13	संकीर्णप्रश्नसंग्रह 6		-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 6	स्वयंअध्ययन
		165	-	उदा.1 मधील उदा.2व 4	
		167	-	उदा .14 वे	
		168	-	उदा.16 वे	

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेशा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

प्र. वि. माणेत

इयत्ता : दहावी
विषय : गणित भाग - 2
(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
1	1 समरूपता	8	-	त्रिकोणाच्या कोनदुभाजकाचे प्रमेय (वरून ओळ 14 पासून 21 पर्यंत)	स्वयंअध्ययन
		9	-	संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		10	-	त्रिकोणाच्या कोनदुभाजकाच्या प्रमेयाचा व्यत्यास तीन समांतर रेषा व त्यांच्या छेदीका यांचा गुणधर्म , व त्यावरील प्रमेय, संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		11	-	हे लक्षात ठेवू या वरून ओळ 9 पासून ओळ 19 पर्यंत (उदा.3 व 4)	स्वयंअध्ययन
		12	-	सोडवलेली उदा.2, कृती, (वरून ओळ 10 पासून ओळ 24 पर्यंत)	स्वयंअध्ययन
		13	-	कृती (वरून ओळ 1 पासून 9 पर्यंत)	स्वयंअध्ययन
		13	-	सरावसंच 1.2 उदा 1 मधील उदा.1, 2, 3	स्वयंअध्ययन
		14, 15	-	उदा 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11	स्वयंअध्ययन
		28, 29	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 1 उदा क्र 8, 9, 10	स्वयंअध्ययन

2	2 पायथागोरसचे प्रमेय	40 ते 42	-	संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		43	-	सराव संच 2.2 उदा.1 ते 5	स्वयंअध्ययन
		44	-	बहुपर्यायी उदा.क्र.6	स्वयंअध्ययन
		45	-	उदा.क्र.8,9,12	स्वयंअध्ययन
		46	-	उदा.क्र.17,18	स्वयंअध्ययन
3	3 वर्तुळ	75	-	स्पर्शिका-छेदिका कोनाचे प्रमेय वरून ओळ 5 पासून 23 पर्यंत	स्वयंअध्ययन
		76 ते 82	-	संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		83	-	संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 3 उदा.1 मधील उपप्रश्न 7	स्वयंअध्ययन
		87	-	उदा.क्र.13,15	स्वयंअध्ययन
		88	-	उदा.क्र.16,18	स्वयंअध्ययन
		89	-	उदा.क्र.22	स्वयंअध्ययन
		90	-	उदा.क्र.24	स्वयंअध्ययन
5	5 निर्देशक भूमिती	116	-	रेषेचा चढ ,कृती I वरून ओळ 10 पासून 26 पर्यंत	स्वयंअध्ययन
		117 ते 121	-	संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		122	-	वरून ओळ क्र.1 ते 4(उदा.6,7,8),संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 5उदा.1 मधील उपप्रश्न 4,उदा.2 मधील उदा.1,2,3	स्वयंअध्ययन
		123	-	उदा.9,10,22	

7	7 महत्त्वमापन	156 ते 159	-	संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		160	-	उदा.क्र.3,4,5 वरून ओळ क्र.1 ते 11	स्वयंअध्ययन
		161	-	उदा10	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

दुष्चीनो
प्र. वि. शाणेत

**शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
विषय- पालि इयत्ता नववी (संपूर्ण व संयुक्त)**

इयत्ता	वगळण्यात आलेले पाठ्यघटक	पृष्ठ क्र.
पालि कुसुमावली संपूर्ण नववी	गद्य- ६) नालन्दा विस्सविज्जालय	११ ते १२
	७) पब्बतङ्ग पञ्चो	१३ ते १४
	११) सुरापान जातकं	२१ ते २२
	पद्य- ४) राहुल सुत्तं	३१ ते ३२
	७) अञ्जासिकोण्डञ्ज थेरो	३८ ते ३९
पालि कुसुमावली संयुक्त नववी	गद्य- ६) एकङ्गदस्सिनो विवदन्ति	७० ते ७१
	८) चत्तारो वलाहकूपमा पुग्गला	७४ ते ७५
	पद्य- २) सोपाको थेरो	८० ते ८१

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून पालि भाषा इयत्ता नववी (संपूर्ण व संयुक्त) या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.

२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे. केवळ गद्य व पद्य पाठ व त्या पाठांसंबंधित स्वाध्याय / कृती मूल्यमापनातून वगळण्यात आलेल्या आहेत.

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
विषय- पालि इयत्ता दहावी (संपूर्ण व संयुक्त)

इयत्ता	वगळण्यात आलेले पाठ्यघटक	पृष्ठ क्र.
पालि सुगंधावली संपूर्ण दहावी	<p>गद्य</p> <p>८) उच्छङ्गजातकवण्णना</p> <p>१०) ततिय संगीति कथासंखेपो</p> <p>पद्य</p> <p>६) इतिवुत्तकं</p> <p>८) गोतम चरियं</p>	<p>१६ ते १७</p> <p>२० ते २१</p> <p>३४ ते ३५</p> <p>३९ ते ४०</p>
पालि सुगंधावली संयुक्त दहावी	<p>गद्य</p> <p>६) द्वे पिण्डपाता समसमफला</p> <p>पद्य</p> <p>३) मेत्तसुत्तं</p>	<p>७५ ते ७७</p> <p>८६ ते ८७</p>

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून पालि भाषा इयत्ता दहावी (संपूर्ण व संयुक्त) या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.

२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे. केवळ गद्य व पद्य पाठ व त्या पाठांसंबंधित स्वाध्याय / कृती मूल्यमापनातून वगळण्यात आलेल्या आहेत.

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
 वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
 विषय- संस्कृत इयत्ता नववी (संपूर्ण व संयुक्त)

इयत्ता	पाठ्यघटकाचे नाव	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	पृष्ठ क्र.
संस्कृत आमोद नववी (संपूर्ण)	२) अव्ययमाला । (पद्यम्)	श्लोक क्र.७ स्थानभ्रष्टा ..परित्यजेत् ॥ व श्लोक क्र ८ दैवमेवति ...प्राप्तुमर्हति व त्या श्लोकावर आधारित स्वाध्याय	१२
	४) विध्यर्थमाला । (पद्यम्)	श्लोक क्र. ६ प्रत्यहं ...सत्पुरुषैरिति ॥ व श्लोक क्र ७ बकवत् ..विनिष्पतेत् व त्या श्लोकावर आधारित स्वाध्याय	३३ ते ३४

५) किं मिथ्या किं वास्तवम् । (संवादः)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	३६ ते ३७
७) योगमाला (पद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	४४ ते ४५
९) सूक्तिसुधा । (पद्यम्)	श्लोक क्र. ७ ते शतं ...शतम्॥ व श्लोक क्र ८ पठकः ...स पण्डितः ॥ व त्या श्लोकावर आधारित स्वाध्याय	५६ ते ५८
११) मनसः स्वच्छता । (गद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	६३ ते ६४
१३) सरमायाः शीलम् । (पद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	६७ ते ६८
१४) काव्यशास्त्रविनोदः । (पद्यम्)	श्लोक क्र. ६ गङ्गायाः ...नभस्तलम् आणि श्लोक क्र ७ यद्वक्त्रं ...तप्तं तपः ॥ हे २ श्लोक व त्या श्लोकावर आधारित स्वाध्याय	८१ ते ८३

संस्कृत आनन्द नववी (संयुक्त)	४) विध्यर्थमाला । (पद्यम्)	श्लोक क्र. ५ प्रत्यहं ...सत्पुरुषैरिति ॥ व त्या श्लोकावर आधारित स्वाध्याय	२८ ते २९
	५) वीरवनिता विशपला (गद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	३३ ते ३५
	७) सूक्तिसुधा । (पद्यम्)	श्लोक क्र. ४ जाड्यं ..विद्या व श्लोक क्र ५ यत्र नार्यस्तु ... ॥ क्रिया: व त्या श्लोकावर आधारित स्वाध्याय	४५ ते ४६
	११) मनसः स्वच्छता । (गद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	४९ ते ५०
	१०) काव्यशास्त्रविनोदः । (पद्यम्)	श्लोक क्र. ५ गङ्गायाः ...नभस्तलम् व ह्या श्लोकावरचा स्वाध्याय	६४ ते ६५

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून संस्कृत इयत्ता नववी (संपूर्ण व संयुक्त) या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.

२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे.

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन / परीक्षा यांतून
वगळण्यात आलेल्या पाठ्यघटकांची यादी
विषय- संस्कृत इयत्ता दहावी (संपूर्ण व संयुक्त)

इयत्ता	पाठ्यघटकाचे नाव	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	पृष्ठ क्र.
संस्कृत आमोद दहावी (संपूर्ण)	९) धेनोर्व्याघ्रः पलायते । (गद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	५० ते ५२
	१०) नदीसूक्तम् । (संवादः)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	६० ते ६१
	११) जटायुशौर्यम् । (पद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	६२ ते ६४
	अभ्यासपत्रम्-३	पाठ -९ वर आधारित सर्व प्रश्नक्रमांक १,२,३,४,५ मधील सर्व प्रश्न. पाठ - ११ वर आधारित प्र. ४ मधील सर्व समास	६९ ते ७०

	लेखनकौशलम् -निबन्धलेखनम् ।	निबंधलेखनाच्या एकूण ७ निर्धारित विषयांपैकी १) मम प्रियं पुस्तकम् । २) भारतीयं प्रसिद्धम् स्थलम् । हे २ विषय वगळावेत.	१०५
	लेखनकौशलम् -चित्रवर्णनम् ।	चित्रवर्णनाच्या एकूण ९ निर्धारित विषयांपैकी १) ध्वजवन्दनम् । २) सायङ्काल । हे २ विषय वगळावेत.	१०७
संस्कृत आनन्द दहावी (संयुक्त)	८) नदीसूक्तम् । (गद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	४४ ते ४५
	११) मानवताधर्मः । (पद्यम्)	पूर्ण पाठ व स्वाध्याय	६१ ते ६२
	अभ्यासपत्रम् - ४	पाठ - ११ वर आधारित सर्व प्रश्नक्रमांक १,२,३,४ मधील सर्व प्रश्न.	६३

टीप - १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता होणाऱ्या मूल्यमापनातून संस्कृत इयत्ता दहावी (संपूर्ण व संयुक्त) या इयत्तांकरिता वरील पाठ्यघटक वगळण्यात आलेले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षा यांमध्ये या घटकांवर आधारित कोणत्याही कृती विचारल्या जाऊ नयेत.

२) वगळण्यात आलेल्या वरील घटकांना / पाठांना जोडून असलेले व्याकरणाचे कोणतेही घटक, कृती (व्याकरणाची उजळणी व नवीन व्याकरण) तसेच इतर भाषिक कृती इत्यादी वगळण्यात आलेले नाहीत. त्यांचे अध्ययन-अध्यापन आणि मूल्यमापन होणे आवश्यक आहे.

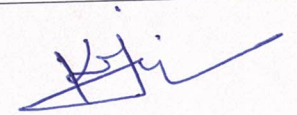
इयत्ता : नववी
विषय : कुमारभारती सिंधी
(शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त)

अ.क्र	प्रकरण नाव/ घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळाण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सुचना
१	धडा क्र.११	५४ ते ६२	९ पाने	झांसी जी राणी	मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.
२	धडा क्र.१२	६३ ते ६८	६ पाने	के ऐतिहासिक आस्थान	-//-
३	कविता क्र.११	९६ ते ९८	३ पाने	एको ऐं उल्फत	-//-
४	कविता क्र.१२	९९ ते १०१	३ पाने	खिली खून वधाये	-//-
	कविता क्र.१३	१०२ ते १०३	२ पाने	मेघ मल्हार	-//-
५	धडा क्र.१	१०५ ते १०७	३ पाने	अमूल्य माणिकन जो वापार	-//-
६	धडा क्र.२	१०८ ते १११	४ पाने	अधु ऊणिल्यल स्वेटर	-//-
७	पान क्र. ५, १६, २७, ३१, ३५, ३६, ४९, ५३.		८ पाने		स्वअध्यापनसाठी (मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.)

इयत्ता : नववी
विषय : सिंधूभारती (सिंधी अरेबिक/देवनागिरी)
(शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त)

अ.क्र	प्रकरण नाव/ घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळाण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सुचना
१	धडा क्र.७	३० ते ३६	७ पाने	आरसी	मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.
२	धडा क्र.८	३७ ते ४१	५ पाने	प्यार जी जीत	-//-
३	कविता क्र.६	५३ ते ५५	३ पाने	माठ	-//-
४	कविता क्र.७	५६ ते ५७	२ पाने	राही मंजिल नाहे दूर	-//-
५	पान क्र. ९,१०,२०,२४,२८,२९.		६ पाने		स्वअध्यापनसाठी (मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.)

इयत्ता : दहावी
विषय : कुमारभारती सिंधी
(शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त)

अ.क्र	प्रकरण नाव/ घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळाण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सुचना
१	धडा क्र.९	४२ ते ४७	६ पाने	बुढापे जो सहारो	मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.
२	धडा क्र.१०	४८ ते ५७	१० पाने	दुख जो अहसास	-//-
३	धडा क्र.११	५८ ते ६२	५ पाने	मातृभाषा	-//-
४	धडा क्र.१२	६३ ते ६८	६ पाने	सिंधी सूरवीर	-//-
५	कविता क्र.९	९१ ते ९२	२ पाने	ओ प्यारा!	-//-
६	कविता क्र.१०	९३ ते ९५	३ पाने	गजल	-//-
७	कविता क्र.११	९६ ते ९७	२ पाने	शाहा जा बैत	-//-
८	धडा क्र.१	१९ ते १०२	४ पाने	मूर्तिअ रोही डिनो	-//-
९	पान क्र. ६, २७, ७६.		३ पाने		स्वअध्यापनसाठी (मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.)

[Signature]

इयत्ता : दहावी
विषय : सिंधूभारती (सिंधी अरेबिक/देवनागिरी)
(शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त)

अ.क्र	प्रकरण नाव/ घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सुचना
१	धडा क्र.७	२७ ते २९	३ पाने	संतू शहाने	मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.
२	धडा क्र.८	३० ते ३३	४ पाने	मायक्रो कहाणियूं	-//-
३	कविता क्र.५	४६ ते ४७	२ पाने	सिजु	-//-
४	कविता क्र.६	४८ ते ४९	२ पाने	सामीअ जा सिलोक	-//-
५	पान क्र. ४, २१, २६, ४५, ५०, ५१, ५२, ५३, ५४.		९ पाने		स्वअध्यापनसाठी (मुल्यमापनामध्ये घेऊ नये.)

FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 - 2021 = STD IX / SUBJECT : TAMIL COMPOSITE					
SR NO	NAME OF CHAPTER NAME /UNIT/TITLE	PAGE NO	COLUMN NO/PARA NO	UPDATED CONTENT DETAILS / SELFSTUDY / E-LEARNING	MATERIAL CONTENT DETAILS / FEEDBACK/ INSTUCTIONS
1	(முளைப்பாரி(Poem)	24- 28= 05pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	For Information
2	காவல்காரர்(Poem)	68 -73 =06 pgs	FULL POEM	Self study	For Entertainment
3	பனிமலைப் பயணம்(Lesson)	91 - 96 =06 pgs	FULL LESSON	Self study	For Daytoday life
4	பசுவுக்குக் கிடைத்த நீதி(Lesson)	112 -118 =07 pgs	FULL LESSON	Excess information	Extra knowledge
5	உலாவரும் செயற்கைக் கோள்(Poem)	126 -129 =04 pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	For Information
6	அறிவு நிலா(Lesson)	171 177=07 pgs	FULL LESSON	Self study	General knowledge

FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 - 2021 = STD X / SUBJECT : TAMIL COMPOSITE					
SR NO	NAME OF CHAPTER NAME /UNIT/TITLE	PAGE NO	COLUMN NO/PARA NO	UPDATED CONTENT DETAILS / SELFSTUDY / E-LEARNING	MATERIAL CONTENT DETAILS / FEEDBACK/ INSTUCTIONS
1	Unit - 1 அறிவா? பண்பா?-கவிதைப் பட்டிமன்றம்(Lesson)	4 - 9 = 06 pgs	FULL LESSON	Content is not for Evaluation	Extra Knowledge
2	Unit - 3 படம் இங்கே! பழமொழி எங்கே?(Lesson)	48 - 51 = 04 pgs	FULL LESSON	Content is not for Evaluation	General knowledge
3	Unit -4 எதனாலே,எதனாலே?(Poem)	68-70 = 03 pgs	FULL POEM	Self Study	General Knowledge
4	Unit -6 உழவுப் பொங்கல்(Poem)	110-112 = 03 pgs	FULL POEM	Content is used for Online Teaching	For Information
5	Unit -8 கல்வியே தெய்வம்(Poem)	149-151 = 03 pgs	FULL POEM	Content is used for Online Teaching	Extra Knowledge
6	Unit -9 புதுவை வளர்த்த தமிழ்(Lesson)	170 -175 = 06 pgs	FULL LESSON	Content is not for Evaluation	For Information

FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 - 2021 = STD IX / SUBJECT : TAMIL 1ST LANGUAGE

SR NO	NAME OF CHAPTER NAME /UNIT/TITLE	PAGE NO	COLUMN NO/PARA NO	UPDATED CONTENT DETAILS / SELFSTUDY / E-LEARNING	MATERIAL CONTENT DETAILS / FEEDBACK/ INSTUCTIONS
1	Unit 1 விடுதூது(Poem) தமிழ்	10 -12 = 03 pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	Extra Knowledge
2	Unit 2 அமையாது உலகு(Lesson) நீரின்றி	32-37 =06 pgs	FULL LESSON	Self study	For Daytoday life
3	Unit 3 மணிமேகலை(Poem)	68-71 = 04 pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	For Information
	அகழ்வாய்வுகள்(Non -Detail)	72-77 =06 pgs	FULL STORY	Excess information	Extra Knowledge
4	Unit 4 இயந்திரங்களும் இணையவழிப் பயன்பாடும்(Lesson)	96-102 =07 pgs	FULL LESSON	Content is not for evaluation	Extra knowledge
5	Unit 5 விளக்கு(Poem) குடும்ப	130 -132 =03 pgs	FULL POEM	Self study	For Information
6	Unit 7 காஞ்சி(Poem) மதுரைக்	191-194 =04 pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	Extra knowledge
7	Unit 9 ஆளுமை(Lesson) விரிவாகும்	232-236 = 05 pgs	FULL LESSON	Content is not for evaluation	General knowledge
	அக்கறை(Poem)	237&238=02 pgs	FULL POEM	Self study	For Information

FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 - 2021 = STD X / SUBJECT : TAMIL 1ST LANGUAGE

SR NO	NAME OF CHAPTER NAME /UNIT/TITLE	PAGE NO	COLUMN NO/PARA NO	UPDATED CONTENT DETAILS / SELFSTUDY / E-LEARNING	MATERIAL CONTENT DETAILS / FEEDBACK/ INSTUCTIONS
1	UNIT-1 இரட்டுறமொழிதல்(POEM)	9 & 10 = 02 pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	For Information
2	UNIT--2 புயலிலே ஒரு தோணி (Non-Detail)	36 to 39 = 04pgs	FULL STORY	Content is not for evaluation	For Entertainment
3	Unit-3 காசிக்காண்டம்(Poem)	54& 55 = 2pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	For Daytoday life
4	Unit-4 செயற்கைநுண்ணறிவு(lesson)	76-81 = 06 pgs	FULL LESSON	Excess information	For Information
	பரிபாடல்(poem)	83 & 84 = 02 pgs	FULL POEM	Content is used for online teaching	Extra knowledge
5	Unit-6 திருக்குறள்(Poem)	154 - 159 =06 pgs	FULL POEM	Self study	General knowledge
6	Unit -8 சங்க இலக்கியத்தில் அறம்(Lesson)	184-187 = 04 pgs	FULL LESSON	Content is not for evaluation	Extra knowledge
7	Unit -9 ஜெயகாந்தம்(Lesson)	204-210 =07 pgs	FULL LESSON	Self study	General knowledge

FORMAT FOR ACADEMIC YEAR 2020 - 2021 = STD X / SUBJECT : TAMIL 2/3 LANGUAGE					
SR NO	NAME OF CHAPTER NAME /UNIT/TITLE	PAGE NO	COLUMN NO/PARA NO	UPDATED CONTENT DETAILS / SELFSTUDY / E-LEARNING	MATERIAL CONTENT DETAILS / FEEDBACK/ INSTUCTIONS
1	Unit -1 தமிழ்மொழி வாழ்த்து(poem)	2 & 3= 02 pgs	FULL POEM	Self Study	Extra Knowledge
	தமிழ் வரிவடிவ வளர்ச்சி(Lesson)	8 -12 =5 pgs	FULL LESSON	Excess Information	Extra Knowledge
2	Unit -2 நிலம்பொது(Lesson)	30-33 = 04 pgs	FULL LESSON	Content is not for Evaluation	For Information
3	Unit -3 மருந்தும்(Poem) நோயும்	48-49 =02 pgs	FULL POEM	Content is used for Online Teaching	General Knowledge
4	Unit -4 புத்தியைத் தீட்டு(Poem)	72 &73 = 02 pgs	FULL POEM	Excess Information	General Knowledge
5	Unit -5 பாடறிந்து ஒழுகுதல்(Poem)	96 &97 = 02 pgs	FULL POEM	Self Study	General Knowledge
6	Unit -6 கொங்குநாட்டுவணிகம்(Lesson)	127-132 =06 pgs	FULL LESSON	Content is not for Evaluation	For Information
7	Unit -7 படைவேழம்(poem)	144-146 = 03 pgs	FULL POEM	Excess Information	Extra Knowledge
	அறிவுசால் ஓளவையார்(Non-Detail)	155-160 = 06 pgs	FULL STORY	Content is not for Evaluation	For Information
8	unit -8 மனிதயந்திரம்(Non-Detail)	177-181 = 05 pgs	FULL STORY	Excess Information	Extra Knowledge

Std: IX – Subject : Telugu First Langaguge (Kumarabharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

9వ తరగతి – విషయం : తెలుగు ప్రథమ భాష (కుమారభారతి) – తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
1	అంగుళీయకం (Poetry)	4-5 6-7 7-8 9	5 పద్యాలు I-IV V భాషా సౌందర్యము లేఖన నైపుణ్యాలు	Online Home Work Assignment Extra Infor. Assignment	లేదు లేదు ఉంది లేదు ఉంది	పౌరాణిక ప్రధానము ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారా తెలుసుకొన వచ్చును.
2	తేనెపట్టు (Peotry)	21-22 23-24 25	13 పద్యాలు I-V భాషా కౌశల్యాలు	Online Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	తేనె పట్టుకు సంబంధించిన విషయాలను విద్యార్థులు తమ దైనందిన జీవితంలో అనుభవించగలరు.
3	బహుమతి (Prose)	48-49 50-51 52	పూర్తి పాఠం I-V భాషాకౌశల్యాలు	Self Study Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	– విద్యార్థులు తమ సమాజంలో చుట్టూవుండే సమస్యలను స్వయంగా చూస్తారు. – వాటి పరిష్కారాలను వెదుకుతారు.
4	పరిష్కారం (Prose)	60-61 62-63 64	పూర్తి పాఠం I-V సమాచార మార్పిడి	Self Study Home work Extra Infor.	లేదు లేదు ఉంది	– ఈ విలువలు వేరే పాఠాలలో వున్నాయి. – విద్యార్థులు అవగాహన చేసుకుంటారు.

Std: IX – Subject : Telugu First Langaguge (Kumarabharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

9వ తరగతి – విషయం : తెలుగు ప్రథమ భాష (కుమారభారతి) – తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
5	తెలుగు వైభవం (Prose)	89-92 93-94 95	పూర్తి పాఠం I-V లేఖన నైపుణ్యాలు	Self Study Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	బుర్రకథ గురించి వినోద ప్రదర్శనలలో/ప్రసారమాధ్యమాలలో తెలుసుగుంటారు.
6	తెనాలి, రామకృష్ణుడు-I (Rapid Reading)	114-115 116	పూర్తి పాఠం I	Self study Home Work	లేదు లేదు	ప్రసార మాధ్యమంలో గమనిస్తారు.
7	తెనాలి, రామకృష్ణుడు-II (Rapid Reading)	117 118	పూర్తి పాఠం I	Self study Home Work	లేదు లేదు	ప్రసార మాధ్యమంలో గమనిస్తారు.

Std: X – Subject : Telugu First Langaguge (Kumarabharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

10వ తరగతి – విషయం : తెలుగు ప్రథమ భాష (కుమారభారతి)– తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
1	పరివర్తన (Poetry)	5-6 7-9 10-11	8 పద్యాలు I-VIII IX లేఖన నైపుణ్యాలు I.C.T.	Online Home Work Assignment Extra Infor.	లేదు ఉంది లేదు ఉంది	పరిచితమైన ప్రకృతికి సంబంధించినవి.
2	భగీరథ ప్రయత్నము (Peotry)	23-25 26-28 29-30	ద్విపద పద్యము I-VIII IX లేఖన నైపుణ్యాలు భాషా సౌందర్యము	Online Home Work Assignment Extra Info.	లేదు ఉంది లేదు	పౌరాణిక ప్రధానము ప్రసారమాధ్యమాల ద్వారా పరిచితం.
3	అద్భుతాలు చేయాలంటే (Prose)	74-76 77 78-79	పూర్తి పాఠం I-V VI లేఖన నైపుణ్యాలు	Self Study Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	– వ్యక్తిత్వ వికాసానికి సంబంధించినది. – పూర్వ తరగతులలో నేర్చుకున్నారు.
4	మిత్ర లాభం (Prose)	90-91 92-93 94-95	పూర్తి పాఠం I-VI VII లేఖన కౌశల్యాలు	Self Study Home work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	నీతి వేరే పాఠలలో నేర్చుకుంటారు. ఈ పాఠంలో వున్ననీతి వేరే పాఠలలో కూడా వుంది.
5	బళ్ళారిలో గాంధీజీ (Rapid Reading)	121-123 124	పూర్తి పాఠం I-IV	Self Study Home work	లేదు లేదు	జీవన కౌశల్యాలు ఇతర పాఠాలలో కూడా వున్నాయి.

Std: IX – Subject : Telugu Second Langaguge (Kumarabharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

9వ తరగతి – విషయం : తెలుగు ద్వితీయ భాష (కుమారభారతి)– తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
1	చీమ-చెలది (Poetry)	10-11 12-14 15	గేయం I-V లేఖన నైపుణ్యాలు	Online Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	అంతర్జాలం ద్వారా చూసి నేర్చుకుంటారు.
2	తుమ్మ చెట్టు (Prose)	96-98 99-100 101	పూర్తి పాఠం I-V లేఖన నైపుణ్యాలు	Self study Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	చెట్ల ఆవశ్యకతను ఇతర మాధ్యమాల ద్వారా, పూర్వ తరగతులలో నేర్చుకున్నారు.
3	మర్యాద రామన్న-I (Rapid Reading)	111 112	పూర్తి పాఠం I	Self Study Home Work	లేదు లేదు	నీతి కథలు ఇతర పాఠ్యాంశాలలో నేర్చుకుంటారు.
4	మర్యాద రామన్న-II (Rapid Reading)	113	పూర్తి పాఠం I	Self Study Home Work	లేదు లేదు	నీతి కథలు ఇతర పాఠ్యాంశాలలో నేర్చుకుంటారు.

Std: X – Subject : Telugu Second Langaguge (Kumarabharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

10వ తరగతి – విషయం : తెలుగు ద్వితీయ భాష (కుమారభారతి) – తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
1	నా తెలుగు (Poetry)	19 20-22	పూర్తి పాఠం I-V అదనపు సమాచారం	Online Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	తెలుగు భాషా వైభవాన్ని దినపత్రికలలో/ప్రసార మాధ్యమాలలో చూసి తెలుసుకుంటారు.
2	చతురోక్తులు (Prose)	96-98 99-100 101	పూర్తి పాఠం I-V VI లేఖన కౌశల్యాలు	Self study Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	తమదైనందిన జీవితంలో ప్రసార మాధ్యమాలలో తెలుసుకుంటారు.
3	సంకల్పం దృఢంగా ఉంటే సాధించలేనిదేది? (Rapid Reading)	108-110 111	పూర్తి పాఠం I-IV V ప్రాజెక్టుపని	Self Study Home Work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	అంతర్జాలం ద్వారా, ఇతర పాఠ్యేతర పుస్తకాలలో తెలుసుకుంటారు.
4	బళ్ళారిలో గాంధీజీ (Rapid Reading)	121-123 124	పూర్తి పాఠం I - IV	Self Study Home Work	లేదు లేదు	జీవన కౌశల్యాలు ఇతర పాఠాలలో కూడా వున్నాయి.

Std: IX – Subject : Telugu (Sarala Bharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

9వ తరగతి – విషయం : తెలుగు (సరళ భారతి) – తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
1	గ్రంథాలయం (Poetry)	6 7-9 10	4 పద్యాలు I - V వాక్యాంగాలు లేఖలు పఠనం	Online Home work Online Assignment Self study	లేదు లేదు ఉంది ఉంది లేదు	పాఠశాల, పరిసర ప్రాంతాల్లో పరిచితం.
2	బుర్రకథ (Poetry)	11-12 13-14	పూర్తి పాఠం I - V సంభాషణ సామాన్య/సంయుక్త వాక్యాలు	Self study Home work Self study Online	లేదు లేదు లేదు ఉంది	ప్రసారమాధ్యమాలు, వినోద ప్రదర్శనల ద్వారా తెలుసుకుంటాడు.
3	హరిత యాత్రికుడు (Prose)	33-34 35-36 37	పూర్తి పాఠం I - IV జట్టు పని సృజనాత్మకత కాలములు లేఖరచన	Self study Home Work Assignment Assignment Online Online	లేదు లేదు ఉంది లేదు ఉంది ఉంది	అంతర్జాల సేకరణ..

Std: IX – Subject : Telugu (Sarala Bharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

9వ తరగతి – విషయం : తెలుగు (సరళ భారతి) – తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
4	లేఖ (Prose)	38 39-41	పూర్తి పాఠం I - IV లేఖలు అనుదానం చిత్రాలు	Self Study Home work Assignment Online Self Study	లేదు లేదు ఉంది ఉంది లేదు	పునర్విమర్శ
5	వార్తాలహరి (Prose)	42-43 44 45 46	పూర్తి పాఠం I - III వ్యాసం మాన పఠనం	Self Study Home work Assignment Self Study	లేదు లేదు లేదు లేదు	ప్రసార సాధనాలు, అంతర్జాలం వినియోగం

Std: X – Subject : Telugu (Sarala Bharati) – Reduction of Syllabus (Only for the Year 2020-2021)

10వ తరగతి – విషయం : తెలుగు (సరళ భారతి) – తగ్గింపు చేసిన పాఠ్యాంశాలు (విద్యా సంవత్సరం 2020-2021 కొరకు మాత్రమే)

క్ర.సం. Sr.No.	పాఠం Lesson	పుట Page	విషయం Content	బోధనాపద్ధతి Teaching Method	మూల్యాంకనం Evaluation	స్వాధ్యయనాంశాలుగా కేటాయించుటకు గల కారణాలు Reasons for allocating as Self study etc.
1	విదురనీతి (Poetry)	9-10 10-11	5 పద్యాలు I - V	Online Home work	లేదు లేదు	పౌరాణిక ప్రాధాన్యం, ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారా పరిచితం.
2	వాషింగ్టన్ (Poetry)	22-23 24-25	8 పద్యాలు I - VIII	Online Home work	లేదు లేదు	చరిత్రలో పరిచితం
3	మనసుంటే మార్గముంటుంది (Prose)	55 56-57 58	పూర్తి పాఠం I - V VI - VIII ICT తెలుగు భాషాదినోత్సవం	Self study Home Work Assignment Extra information Extra information	లేదు లేదు ఉంది లేదు లేదు	అంతర్జాల సేకరణ..
4	సార్థకం (Prose)	59-60 61-62	పూర్తి పాఠం I - VI VII - VIII	Self study Home work Assignment	లేదు లేదు ఉంది	వేరే పాఠాల్లో ఈ జీవన కౌశల్యాలు కలవు.

ધોરણ : નવમું
 વિષય : ગુજરાતી-કુમારભારતી
 (માત્ર શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે)

ક્રમાંક	પૃષ્ઠ ક્રમાંક	પ્રકરણ/ઘટકનું નામ	નોંધ
૧	૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨	૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૩	૧૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૪	૨૫	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૫	૩૦	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૬	૩૧ થી ૩૪	કૃતિ - ૬ : હિંડોળાખાટ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૭	૩૫	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૮	૩૬	ચાલો, રોકડ વગરની દુનિયામાં...	સ્વયં અધ્યયન
૯	૪૩	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૦	૫૦	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૧	૫૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૨	૬૧ થી ૭૦	કૃતિ - ૧૦ : પખા ક્યારે મળશે ?	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૩	૭૧	ખોલો મનની બારી	સ્વયં અધ્યયન
૧૪	૭૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૫	૮૩	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૬	૮૫	શબ્દચોરસ	સ્વયં અધ્યયન
૧૭	૮૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૮	૯૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૯	૧૦૧	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૦	૧૦૮	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ

[Handwritten signature]

ધોરણ : નવમું
વિષય : ગુજરાતી-સાહિત્યભારતી
(માત્ર શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે)

ક્રમાંક	પૃષ્ઠ ક્રમાંક	પ્રકરણ/ઘટકનું નામ	નોંધ
૧	૩	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨	૩	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૩	૭	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૪	૭	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૫	૮ થી ૧૦	પદ્ય - ૩ : મહેનતની મોસમ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૬	૧૧	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૭	૧૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૮	૧૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૯	૧૯	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૧૦	૨૧	વાંચો, વિચારો અને નક્કી કરો	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૧	૨૨	શબ્દરમત	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૨	૨૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૩	૨૯	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૧૪	૩૬	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૫	૩૭	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૧૬	૪૩	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૭	૪૩	લેખન કૌશલ્ય	સ્વયં અધ્યયન
૧૮	૪૪ થી ૪૭	ગદ્ય-૪ : છીંડું	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૯	૪૮	ચિત્રવર્ણન	સ્વયં અધ્યયન
૨૦	૫૬	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૧	૫૭	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૨૨	૫૯	ભેજું કસો	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૩	૬૧	ઉપક્રમ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ

ધોરણ : નવમું
વિષય : ગુજરાતી - ગરવી ગુજરાતી
(માત્ર શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે)

ક્રમાંક	પૃષ્ઠ ક્રમાંક	પ્રકરણ/ઘટકનું નામ	નોંધ
૧	૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨	૫	વિશેષ વાંચન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૩	૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૪	૧૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૫	૧૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૬	૨૧	કહેવતો	સ્વયં અધ્યયન
૭	૨૨ થી ૨૭	પદ્ય - ૫ : શિક્ષા શાણાને	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૮	૩૧	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૯	૩૪	ઉપક્રમ	સ્વયં અધ્યયન
૧૦	૩૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૧	૪૩	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૨	૫૧	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૩	૫૧	હાસ્ય દ્રવ્યકા	સ્વયં અધ્યયન
૧૪	૫૮	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૫	૬૫	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૬	૬૭ થી ૭૪	ગદ્ય - ૪ : પરિવર્તન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૭	૭૭	ઉપક્રમ	સ્વયં અધ્યયન

ધોરણ : ૬સમું
વિષય : ગુજરાતી-કુમારભારતી
(માત્ર શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે)

ક્રમાંક	પૃષ્ઠ ક્રમાંક	પ્રકરણ/ઘટકનું નામ	નોંધ
૧	૪	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨	૫	પદ્ય વિશ્લેષણ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૩	૧૩	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૪	૧૭	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ વિચારવિસ્તાર	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૫	૨૧	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૬	૨૫	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ વિશેષવાંચન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૭	૨૯	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ વિશેષવાંચન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૮	૩૦	ચિત્ર પરથી વાર્તા	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૯	૩૧ થી ૩૪	પદ્ય - ૭ : ભાઈની બેનડી	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૦	૩૫	ચિત્રવર્ણન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૧	૩૯	પ્રસંગવર્ણન પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ વિશેષવાંચન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૨	૪૦	લેખન કૌશલ્યનો મહાવરો	સ્વયં અધ્યયન

૧૩	૪૮	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૪	૫૦ થી ૬૨	ગદ્ય - ૨ : ઝબકજ્યોત	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૫	૬૩	ચિત્રવાર્તા	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૬	૭૧	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૭	૭૮	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૮	૮૫	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૯	૯૩	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૦	૯૫	ચિત્ર પરથી વાર્તા	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૧	૧૦૧	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૨	૧૦૮	સમૂહચર્યા પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૩	૧૦૯	જોડણીના તફાવતથી અર્થભેદ	સ્વયં અધ્યયન
૨૪	૧૧૦, ૧૧૧	ડિજિટલ લેણદેણ	સ્વયં અધ્યયન
૨૫	૧૧૨, ૧૧૩	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપોનો પરિચય	સ્વયં અધ્યયન
૨૬	૧૧૫	સંવાદલેખન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૭	૧૧૬	વિચારવિસ્તાર	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૮	૧૧૯	સંવાદલેખનનો નમૂનો	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૯	૧૨૧	વિચારવિસ્તારનો નમૂનો	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ

[Handwritten signature]

ધોરણ : દસમું
વિષય : ગુજરાતી-સાહિત્યભારતી
(માત્ર શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે)

ક્રમાંક	પૃષ્ઠ ક્રમાંક	પ્રકરણ/ઘટકનું નામ	નોંધ
૧	૩	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨	૪	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૩	૧૦	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૪	૧૦	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૫	૧૫	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૬	૧૫	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૭	૧૯	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૮	૧૯	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૯	૨૦ થી ૨૩	પદ્ય - ૫ : દિવાળી ગીત	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૦	૨૭	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૧	૨૭	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૧૨	૨૮	વાંચો	સ્વયં અધ્યયન
૧૩	૩૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૪	૩૪	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૧૫	૪૧	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૬	૪૨	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૧૭	૪૮	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૮	૪૯	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૧૯	૫૦ થી ૫૮	ગદ્ય - ૪ : દેશભક્ત જગડુશા	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૦	૬૩	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૧	૬૪	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૨૨	૭૦	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૩	૭૦	વિશેષ વાંચન	સ્વયં અધ્યયન
૨૪	૭૪	ચિત્ર પરથી વાર્તા	સ્વયં અધ્યયન

ઘોરણ : દસમું
વિષય : ગુજરાતી - ગરવી ગુજરાતી
(માત્ર શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે)

ક્રમાંક	પૃષ્ઠ ક્રમાંક	પ્રકરણ/ઘટકનું નામ	નોંધ
૧	૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨	૭	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૩	૧૦	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૪	૧૪	પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૫	૧૮	પ્રકલ્પ વિશેષ વાંચન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૬	૨૨	પ્રકલ્પ પદ્ય વિશ્લેષણ વિશેષ વાંચન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૭	૨૩ થી ૨૬	પદ્ય - ૭ : હે મુજ માતૃભૂમિ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૮	૩૨	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૯	૪૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૦	૫૦	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૧	૫૭	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૨	૬૪	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૩	૬૫ થી ૭૨	ગદ્ય - ૬ : ગુગલી ગૂગલની	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૪	૭૩	વિશેષ વાંચન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૫	૮૦	પ્રકલ્પ	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૬	૮૩	સંવાદલેખન	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૭	૮૪	વિચારવિસ્તાર	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૮	૮૭	સંવાદલેખનનો નમૂનો	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૧૯	૮૯	વિચારવિસ્તારનો નમૂનો	ઓછો કરાયેલો અભ્યાસક્રમ
૨૦	૯૦	ચિત્ર પરથી વાર્તા	સ્વયં અધ્યયન

ವಿಷಯ: ಕನ್ನಡ ಕುಮಾರಭಾರತಿ ವಿಷಯ:ಕನ್ನಡ ಕುಮಾರಭಾರತಿ

(ಶಾಲೆಯ ವರ್ಷ 2020-21 ಸಾಥಿ ಫಕ್ತ)(ಶಾಲೆಯ ವರ್ಷ 2020 -21 ರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ)

ಇಯತ್ತಾ:ನವವಿ ಇಯತ್ತೆ :ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಕುಮಾರಭಾರತಿ			
1	ಕರ್ಣನಾರೆಂದ.	22 to 24	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಕಲನಕ್ಕೆ ಕರಿಣವಾಗಿದೆ
2	ನೀವಾವೋದುಗಳಂ ಬಲ್ಲಿರಿ.	78 to 80	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಕಲನಕ್ಕೆ ಕರಿಣವಾಗಿದೆ

ಇಯತ್ತಾ:ದಹಾವಿ ಇಯತ್ತೆ :ಹತ್ತನೆಯ ಕುಮಾರಭಾರತಿ			
1	ವಚನಗಳು.	9 to 12	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕದ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಚನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ
2	ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮಿದು	23 to 25	ಸಂಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಗದ್ಯ ಪಾಠ ವಿರುವುದು
3	ಬೇಲೂರು-ಹಳಿಬೀಡುಗಳ ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾ ವೈಭವ	47 to 52	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗದ್ಯ ಪ್ರವಾಸ ವರ್ಣನೆ ಪಾಠಗಳು ಎರಡು ಇರುವುದರಿಂದ
4	ಪಂಜರ ಪರೀಕ್ಷೆ	73 to 79	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಕಲನಕ್ಕೆ ಕರಿಣವಾಗಿದೆ

باغ اُردو (Baugh-e-Urdu)

نویں جماعت (Std. IX)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	صفحہ نمبر	سبق کا عنوان	ہدایات/تفصیلات
۱	۷	۳۔ گول گنبد	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۲	۱۱	۴۔ گیہوں کا دانہ	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۳	۲۴	۸۔ خط۔ میزہ فیض کے نام	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۴	۲۹	۲۔ برسات اور پھسلن (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۵	۳۳	۴۔ علم و عمل (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

نوٹ: مندرجہ بالا اسباق میں شامل قواعد کا پورا حصہ پڑھایا جائے۔

باغ اُردو (Baugh-e-Urdu)

دسویں جماعت (Std. X)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	صفحہ نمبر	سبق کا عنوان	ہدایات/تفصیلات
۱	۷	۳۔ سالار جنگ میوزیم	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۲	۱۷	۵۔ دودھ کی اہمیت	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۳	۳۳	۴۔ لندن کی ہوا (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۴	۳۵	۵۔ ابر کرم (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۵	۳۷	۶۔ غزلیات	غزلیات میں سے صرف ظفر کلیم کی غزل کو حذف کیا گیا ہے۔

نوٹ: مندرجہ بالا اسباق میں شامل قواعد کا پورا حصہ پڑھایا جائے۔

نویں جماعت (Std. IX)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	صفحہ نمبر	سبق کا عنوان	ہدایات/تفصیلات
۱	۲۵	۵۔ قسمت بیگ	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۲	۳۴	۶۔ بغداد کا سفر	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۳	۵۰	۹۔ خطوط	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۴	۶۰	۳۔ بارش کی مذمت میں (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۵	۶۴	۴۔ میرا سفر (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۶	۸۱	۹۔ رباعیات	رباعیات میں سے صرف مرزا دپیر اور فراق گورکھپوری کی رباعیوں کو حذف کیا گیا ہے۔
۷	۸۴	۱۰۔ قطعات	قطعات میں صرف ذوق، اختر انصاری اور عبدالحمید عدم کے قطعات کو حذف کیا گیا ہے۔
۸	۸۷	۱۱۔ غزلیات	غزلیات میں سے صرف مرزا محمد رفیع سودا، ناصر کاظمی اور مجروح سلطان پوری کی غزلوں کو حذف کیا گیا ہے۔
۹	۱۰۳	اضافی مطالعہ ۲۔ ۱۹ مارچ ۲۰۱۵ء	اضافی مطالعے کا صرف دوسرا سبق حذف کیا گیا ہے۔

نوٹ: مندرجہ بالا اسباق میں شامل قواعد کا پورا حصہ (بعنوان عملی قواعد) پڑھایا جائے۔

نمبر شمار	صفحہ نمبر	سبق کا عنوان	ہدایات / تفصیلات
۱	۲۲	۵۔ مولانا حسرت موہانی	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۲	۴۲	۸۔ جلتے پروں سے اڑان	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۳	۵۲	۱۰۔ بادشاہ عقل و دل	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۴	۷۱	۵۔ تضحیک روزگار (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۵	۷۸	۷۔ چلو کہ آج...	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۶	۸۳	۹۔ غزلیات	غزلیات میں سے صرف سراج اورنگ آبادی، مصحفی، بانی اور مخمور سعیدی کی غزلوں کو حذف کیا گیا ہے۔
۷	۹۹	۱۰۔ رباعیات	رباعیات میں صرف کشن پرشاد شاد اور جمیل منظہری کی رباعیوں کو حذف کیا گیا ہے۔
۸	۱۰۲	۱۱۔ قطعات	قطعات کا پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

نوٹ: مندرجہ بالا اسباق میں شامل قواعد کا پورا حصہ (بعنوان عملی قواعد) پڑھایا جائے۔

تعارف اُردو (Taruf-e-Urdu)

نویں جماعت (Std. IX)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	صفحہ نمبر	سبق کا عنوان	ہدایات/تفصیلات
۱	۴	۲۔ بلٹ ٹرین	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۲	۱۶	۶۔ گیہوں کا دانہ	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۳	۲۰	۷۔ ہاکی کا ایک اور جادوگر	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۴	۳۶	۱۲۔ اجنٹا کے غار	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۵	۴۹	۴۔ اعلانِ جمہوریت (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۶	۵۵	۷۔ ایک گھوڑا اور اس کا سایہ	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۷	۵۹	۹۔ غزلیات	غزلیات میں سے صرف ذوقِ دہلوی کی غزل کو حذف کیا گیا ہے۔
۸	۶۵	۱۰۔ رباعیات	رباعیات میں سے صرف امجد حیدر آبادی اور سہیل مالیکانوی کی رباعیوں کو حذف کیا گیا ہے۔

نوٹ: مندرجہ بالا اسباق میں شامل قواعد کا پورا حصہ پڑھایا جائے۔

تعارف اُردو (Taruf-e-Urdu)

دسویں جماعت (Std. X)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	صفحہ نمبر	سبق کا عنوان	ہدایات/تفصیلات
۱	۱۸	۵۔ مجاہد آزادی عبدالحمید انصاری	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۲	۲۶	۷۔ تلفظ اور املا	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۳	۳۹	۱۰۔ ہمارے مہرباں	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۴	۴۲	۱۱۔ ایک خط	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۵	۴۸	۲۔ لندن کی ہوا (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۶	۵۸	۶۔ ابر کرم (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۷	۶۰	۷۔ دھرتی کا روپ (نظم)	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
۸	۶۲	۸۔ غزلیات	غزلیات میں سے صرف شفیق جو نیوری اور ظفر کلیم کی غزلوں کو حذف کیا گیا ہے۔

نوٹ: مندرجہ بالا اسباق میں شامل قواعد کا پورا حصہ پڑھایا جائے۔

نَسِيمُ الْأَدَبِ (الْجُزْءُ الْأَوَّلُ)

(Naseemul Adab Part I) Arabic

(کپیوزٹ - ۴۰ مارکس)

نویں جماعت (Std. IX)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	ہدایات/تفصیل
(۱)	سبق ۷ : الدَّرَرُ الْمَنْثُورَةُ	۱۳ تا ۱۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	سبق ۱۰ : الدُّكْتُورُ ا.بی.ج. عَبْدُ الْكَلَامِ	۱۹ تا ۲۰	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۳)	سبق ۳ : حَقُّ الْأُمِّ	۳۳ تا ۳۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۴)	سبق ۶ : كُنْ خَيْرًا	۳۹ تا ۴۰	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ قواعد			
(۵)	سبق ۶ : اِسْمُ الْفَاعِلِ وَ اِسْمُ الْمَفْعُولِ	۵۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۶)	سبق ۷ : الْفِعْلُ	۵۷	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

نَسِيمُ الْأَدَبِ (الْجُزْءُ الثَّانِي)

(Naseemul Adab Part II) Arabic

(کمپوزٹ - ۴۰ مارکس)

دسویں جماعت (Std. X)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	ہدایات/تفصیل
(۱)	سبق ۳ : الْعَرَبِيَّةُ لُغَةٌ عَالَمِيَّةٌ	۶ تا ۷	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	سبق ۶ : الْأَقْوَالُ وَالْأَمْثَالُ	۱۲ تا ۱۳	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۳)	سبق ۳ : آدَابُ عَامَّةٌ	۳۵ تا ۳۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۴)	سبق ۴ : الطِّفْلُ وَالْبَلْبُلُ	۳۷ تا ۳۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ قواعد			
(۵)	سبق ۱ : الْجَمْعُ الْمَكْسَرُ	۵۱ تا ۵۳	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۶)	سبق ۵ : الْفِعْلُ الْمُعْتَلُ	۶۲ تا ۶۸	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

نَسِيمُ الْأَدَبِ (الْجُزْءُ الْأَوَّلُ)

(Naseemul Adab Part I) Arabic

(زبانِ دوم - ۸۰ مارکس)

نویں جماعت (Std. IX)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	ہدایات/تفصیل
(۱)	سبق ۷ : الدَّرَرُ الْمَنْشُورَةُ	۱۳ تا ۱۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	سبق ۷ : الدُّكْتُورُ ا.بی.ج. عَبْدُ الْكَلَامِ	۱۹ تا ۲۰	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۳)	سبق ۷ : الْكَهْرَبَاءُ	۲۵ تا ۲۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۴)	سبق ۳ : حَقُّ الْأُمِّ	۳۳ تا ۳۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۵)	سبق ۶ : كُنْ خَيْرًا	۳۹ تا ۴۰	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۶)	سبق ۹ : الْحَرِيقُ	۴۵ تا ۴۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ قواعد			
(۷)	سبق ۶ : اِسْمُ الْفَاعِلِ وَ اِسْمُ الْمَفْعُولِ	۵۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۸)	سبق ۷ : الْفِعْلُ	۵۷	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

نَسِيمُ الْأَدَبِ (الْجُزْءُ الثَّانِي)

(Naseemul Adab Part II) Arabic

(زبان دوم - ۸۰ مارکس)

دسویں جماعت (Std. X)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	ہدایات/تفصیل
(۱)	سبق ۳ : الْعَرَبِيَّةُ لُغَةٌ عَالَمِيَّةٌ	۶ تا ۷	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	سبق ۶ : الْأَقْوَالُ وَالْأَمْثَالُ	۱۲ تا ۱۳	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۳)	سبق ۹ : وَسَائِلُ النَّقْلِ وَالْإِتِّصَالِ	۱۹ تا ۲۰	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۴)	سبق ۳ : آدَابُ عَامَّةٌ	۳۵ تا ۳۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۵)	سبق ۴ : الطِّفْلُ وَالْبُلْبُلُ	۳۷ تا ۳۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ قواعد			
(۶)	سبق ۱ : الْجَمْعُ الْمَكْسَرُ	۵۱ تا ۵۳	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۷)	سبق ۵ : الْفِعْلُ الْمُعْتَلُّ	۶۴ تا ۶۸	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

برگہائی فارسی

(Barg hae Farasi) Persian - Composite

(کمپوزٹ کورس - ۴۰ مارکس)

نویں جماعت (Std. IX)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	حذف شدہ اسباق سے متعلق ہدایات
(۱)	درس نمبر ۴: ساعت	ص ۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	درس نمبر ۶: ضرب الامثال	ص ۱۳ سے ص ۱۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۳)	درس نمبر ۱۲: گل های خندان	ص ۲۳ سے ص ۲۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۴)	درس نمبر ۱۳: باغ احترام	ص ۲۵	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۵)	نظم نمبر ۲: باغ بازی	ص ۳۲ سے ص ۳۵	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۶)	درس نمبر ۱۲: در فضیلت علم	ص ۳۷	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۷)	نظم نمبر ۴: انار	ص ۳۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۸)	غزل: حافظ شیرازی	ص ۴۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۹)	رباعی: خیام	ص ۴۷	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۱۰)	قطعہ: ابن یمنین	ص ۴۸	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

برگہائی فارسی

(Barg hae Farasi) Persian

(زبان دوم - ۸۰ مارکس)

نویں جماعت (Std. IX)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	ہدایات / تفصیلات
(۱)	درس نمبر ۷: مشورت باہم	ص ۱۵ سے ص ۱۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	درس نمبر ۹: چراغ سبز	ص ۱۸ سے ص ۱۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۳)	درس نمبر ۱۲: گل های خندان	ص ۲۳ سے ص ۲۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۴)	درس نمبر ۱۴: تور اسپاس	ص ۲۶ سے ص ۲۷	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۵)	درس نمبر ۱۶: جابر بن حیان	ص ۲۹ سے ص ۳۰	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۶)	درس نمبر ۱۷: گرگ و گاو	ص ۳۱ سے ص ۳۲	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۷)	نظم نمبر ۳: روباہ و زاغ	ص ۳۸	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۸)	نظم نمبر ۵: درخت کاری	ص ۴۰	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۹)	نظم نمبر ۸: گل بچند	ص ۴۴ سے ص ۴۵	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

برگہائی فارسی

(Barg hae Farasi) Persian - Composite

(کمپوزٹ کورس - ۴۰ مارکس)

دسویں جماعت (Std. X)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	ہدایات/تفصیل
(۱)	درس نمبر ۱: رضای مادر	ص ۱ سے ص ۲	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	درس نمبر ۳: انسان پرندہ	ص ۵ سے ص ۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۳)	درس نمبر ۵: حقوق بشر	ص ۹ سے ص ۱۱	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۴)	درس نمبر ۹: آلودگی ہوا	ص ۱۷ سے ص ۱۸	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۵)	نظم نمبر ۶: مرغِ گرفتار	ص ۳۵	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۶)	غزل نمبر ۹: گفتم غم تو دارم حافظ شیرازی	ص ۳۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
سرسری مطالعہ Rapid Reading			
(۷)	درس نمبر ۱: اورنگ آباد	ص ۴۸ سے ص ۴۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۸)	نظم نمبر ۳: قطرہ باران	ص ۵۳ سے ص ۵۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

برگہائی فارسی (زبان دوم - ۸۰ مارکس) (Barg hae Farasi) Persian

دسویں جماعت (Std. X)

(صرف تعلیمی سال 2020-21 کے لیے)

نمبر شمار	نثر/نظم کا عنوان	صفحہ نمبر	ہدایات/تفصیل
(۱)	درس نمبر ۱: رضای مادر	ص ۱ سے ص ۲	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۲)	درس نمبر ۳: انسان پرندہ	ص ۵ سے ص ۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۳)	درس نمبر ۵: حقوق بشر	ص ۹ سے ص ۱۱	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۴)	درس نمبر ۸: گرگی درلباسِ میش	ص ۱۵ سے ص ۱۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۵)	درس نمبر ۹: آلودگی ہوا	ص ۱۷ سے ص ۱۸	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۶)	درس نمبر ۱۲: پاپن وقوہ بخار	ص ۲۲ سے ص ۲۳	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
حصہ نظم			
(۷)	نظم نمبر ۲: نوع انسان	ص ۳۱	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۸)	نظم نمبر ۵: کودکیہا ایم اتاقی سادہ بود	ص ۳۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۹)	نظم نمبر ۶: مرغ گرفتار	ص ۳۵	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۱۰)	غزل نمبر ۹: گفتم غم تو دارم حافظ شیرازی	ص ۳۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۱۱)	قطعات اقبال	ص ۴۲ سے ص ۴۳	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
سرسری مطالعہ Rapid Reading			
(۱۲)	درس نمبر ۱: اورنگ آباد	ص ۴۸ سے ص ۴۹	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۱۳)	درس نمبر ۲: شیر و گرگ و روباہ	ص ۵۰ سے ص ۵۲	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۱۴)	نظم نمبر ۳: قطرہ باران	ص ۵۳ سے ص ۵۴	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔
(۱۵)	نظم نمبر ۴: بشر	ص ۵۵ سے ص ۵۶	پورا سبق حذف کیا گیا ہے۔

कक्षा- ९ वी

विषय - बांगला पाठ-संकलन (प्रथम भाषा)

शालेय वर्ष - २०२० - २०२१ हेतु

अ. क्र.	पाठ का नाम / इका का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/कौशल्य	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
१	पथेर दिशा	३४ - ३४	पद्य - नवगीत	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	केंद्रीय भाव तथा अर्थ के लिए कालांश अधिक लगता है
२	कास्ते	४२ - ४२	पद्य - कविता	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	सामाजिक चित्र है विद्यार्थी पढ कर आनंद लेते है
३	भागीरथीर उत्स संधाने	६३ - ६७	पूरक पठन यात्रा वर्णन	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ सहित)	यात्रा संबंधी जानकारी विद्यार्थी आत्मसाथ करते है
४	छिन्नपत्र	७२ - ७३	गद्य - पत्र चर्चा	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	बांगला साहित्य से जुडे होने से विद्यार्थी समझ सकते है
५	घर ओ बाहिर	७३ - ७६	गद्य - जीवनस्मृति	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	शैशव के घटना विद्यार्थी पढकर समझ सकते है

टीप :- स्वयं अध्ययन के पाठो और उससे संबंधित कृतियो को मूल्यमापन मे ना पुछे, इन पाठो मे आये हुए शब्दार्थ संबंधित कृतिया मूल्यमापन मे पूछ सकते है।

(श्री महादेव मम्मामापक मल्लिक)
अध्यक्ष बांगला भाषासमिति बालभारती पुणे
9021581944/9422037698

कक्षा- १० वी

विषय - बांगला पाठ-संकलन (प्रथम भाषा)

शालेय वर्ष - २०२० - २०२१ हेतु

अ. क्र.	पाठ का नाम / इका का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/कौशल्य	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
१	छात्रधारा	३१ - ३२	पद्य - जीवनस्मृति	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	शैशव के घटना विद्यार्थी पढकर समझ सकते है
२	काण्डारि हुशियार	३५ - ३५	पद्य - गीत	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	मातृभूमि से जुडे होने से विद्यार्थी समझ सकते है
३	अग्निदेवेर सज्या	१२९ - १३२	गद्य - यात्रा वर्णन	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	यात्रा संबंधी जानकारी विद्यार्थी आत्मसाय करते है
४	नोनाजल	१४२ - १५१	पूरक पठन - साक्षात्कार	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ सहित)	सामाजिक चित्र है विद्यार्थी पढ कर आनंद लेते है
५	परिवेश दूषण	१५३ - १५९	गद्य - पर्यावरण निबंध	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	केंद्रीय भाव तथा अर्थ के लिए कालांश अधिक लगता है

टीप :- स्वयं अध्ययन के पाठो और उससे संबंधित कृतियो को मूल्यमापन मे ना पुछे, इन पाठो मे आये हुए शब्दार्थ संबंधित कृतिया मूल्यमापन मे पूछ सकते है।

(श्री महादेव नामापद मल्लिक)
अध्यक्ष बांगला भाषासमिति बालभारती पुणे
९०२१५८१७५५/९५२२८३७६९८

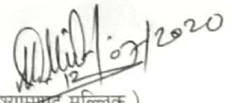
कक्षा- ९ वी

विषय - बांगला सहायक पाठ (द्वितीयभाषा)

शालेय वर्ष - २०२० - २०२१ हेतु

अ. क्र	पाठ का नाम / इका का नाम	पृष्ठ क्र	विधा/कौशल्य	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
१	फ़रियाद	२६ - २९	पद्य - गीत	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ सहित)	केंद्रीय भाव तथा अर्थ के लिए कालांश अधिक लगता है
२	अभागौर स्वर्ग	७८ - ८६	गद्य - उपन्यास अंश	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ सहित)	सामाजिक चित्र है विद्यार्थी पढ़ कर आनंद लेते है
३	दीनु रक्षित	११७ - १२३	पूरक पठन - हास्य व्यंग	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ सहित)	यात्रा संबंधी जानकारी विद्यार्थी आत्मसाथ करते है

टीप :- स्वयं अध्ययन के पाठो और उससे संबंधित कृतियो को मूल्यमापन मे ना पुछे, इन पाठो मे आये हुए शब्दार्थ संबंधित कृतिया मूल्यमापन मे पूछ सकते है।

(श्री महादेव श्यामसुंदर मल्लिक)

अध्यक्ष बांगला भाषासमिति बालभारती पुणे

९०२१५८१९५५/९५२८३७६९८

कक्षा- १० वी

विषय - बांगला सहायक पाठ (द्वितीयभाषा)

शालेय वर्ष - २०२० - २०२१ हेतु

अ. क्र.	पाठ का नाम / इका का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/कौशल्य	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
१	दुर्लभ आशा	०३ - ०६	पद्य - नई कविता(व्यंग)	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	केंद्रीय भाव तथा अर्थ के लिए कालांश अधिक लगता है
२	मामलार फल	८७ - ९८	गद्य - मनोवैज्ञानिक क	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	मनोवैज्ञानिक कहानी से जुडे होने से विद्यार्थी समझ सकते है
३	धूपकाटि	१६१ - १६७	पूरक पठन - चरित्रात्मक	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	सामाजिक चित्र है विद्यार्थी पढ कर आनंद लेते है
४					
५					

टीप :- स्वयं अध्ययन के पाठो और उससे संबंधित कृतियो को मूल्यमापन मे ना पुछे, इन पाठो मे आये हुए शब्दार्थ संबंधित कृतिया मूल्यमापन मे पूछ सकते है।

(श्री महादेव स्वामीपद मल्लिक)

अध्यक्ष बांगला भाषासमिति बालभारती पुणे

१०२१५८१५५/१५२२८३७६९८

कक्षा- ९ वी

विषय - बांगला साहित्य चयन (संयुक्त)

शालेय वर्ष - २०२० - २०२१ हेतु

अ. क्र.	पाठ का नाम / इका का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/कौशल्य	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
१	छेलेटा	३२ - ३३	पद्य - नवगीत(मानविक)	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	जीवनस्मृति से जुडे होने से विद्यार्थी समझ सकते है
२	नाजमा	३५ - ३७	पद्य- कविता	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	सामाजिक चित्र है विद्यार्थी पढ कर आनंद लेते है
३	चर-घोषपुरे गोरा	४५ - ५०	गद्य . उपन्यास अंश	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ सहित)	केंद्रीय भाव तथा अर्थ के लिए कालाश अधिक लगता है
४					
५					

टीप :- स्वयं अध्ययन के पाठों और उससे संबंधित कृतियों को मूल्यमापन में ना पड़े, इन पाठों में आये हुए शब्दार्थ संबंधित कृतिया मूल्यमापन में पूछ सकते है।

(श्री महादेव श्यामापद मल्लिक)

अध्यक्ष बांगला भाषासमिति बालभारती पुणे

9021581944 / 9422837698

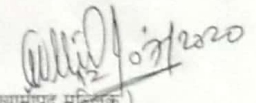
कक्षा- १० वी

विषय - बांगला साहित्य चयन (संयुक्त)

शालेय वर्ष - २०२० - २०२१ हेतु

अ. क्र.	पाठ का नाम / इका का नाम	पृष्ठ क्र.	विधा/कौशल्य	स्वयं अध्ययन हेतु आशय विवरण	कारण
१	माधो	१३ - १६	पद्य - जीवनस्मृति	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	शैशव के घटना विद्यार्थी पढकर समझ सकते है
२	सिद्धि	२९ - ३५९	पद्य - गीत	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	समाजचित्र से जुडे होने से विद्यार्थी समझ सकते है
३	तथ्यप्रयुक्ति ओ कम्प्युटार	८२ - ८८	गद्य- तथ्य (विज्ञानचिंता)	पूर्ण पाठ (शब्दार्थ छोड कर)	विज्ञान संबंधी जानकारी विद्यार्थी आत्मसाय करते है
४					
५					

टीप :- स्वयं अध्ययन के पाठो और उससे संबंधित कृतियो को मूल्यमापन मे ना पुछे, इन पाठो मे आये हुए शब्दार्थ संबंधित कृतिया मूल्यमापन मे पूछ सकते है।

(श्री महादेव स्वामीपद मल्लिक)
अध्यक्ष बांगला प्रेक्षासमिति बालभारती पुणे
9021581944/9422837698

इयत्ता 9 वी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान अभ्यासक्रम / पाठ्यक्रम रिव्हिजन शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त

अक्र	प्रकरणाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक	कॉलम क्र	तक्ता / ओळ / चौकट	मजकूर	शेरा
1	1. गतीचे नियम	1	1	चौकट	सांगा पाहू	पाठ सुरू करण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांना वाचून घेण्यास सांगावे.
2		1	1	चौकट	करून पाहू या.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
3		1	1	चौकट	जरा विचार करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
4		2	1	चौकट	जरा डोकं चालवा.	स्वयंअध्ययन
5		2	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन
6		3	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	अवांतर वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
7		4	1	चौकट	करून पाहू या.	स्वयंअध्ययन
8		5	1	चौकट	जरा डोकं चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
9		6	1	चौकट	जरा डोकं चालवा.	अवांतर - मूल्यमापनातून वगळले.
10		9	1	चौकट	करून पाहू या.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
11		10	1	चौकट	करून पाहा व विचार करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
12		11	1,2	सोडविलेली उदाहरणे	उदाहरण १ व उदाहरण २	स्वयंअध्ययन
13		13	1	चौकट	करून पाहू या.	स्वयंअध्ययन - अध्यापनापूर्वी विद्यार्थ्यांना कृती करून पाहण्यास सांगावी - मूल्यमापनातून वगळले
14		14	1	चौकट	करून पाहू या.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
15		14	2	चौकट	जरा डोकं चालवा.	अतिरिक्त वाचनासाठी

16	2. कार्य आणि ऊर्जा	18	2	चौकट	जरा डोकं चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
17		20	1	चौकट	विचार करा व सांगा.	स्वयंअध्ययन
18		21	1	चौकट	करून पहा.	ही कृती घरी करून पाहण्यास सांगावी.
19		21	1	चौकट	कार्य संस्थांचे	अतिरिक्त वाचनासाठी
20		23	1	चौकट	जरा डोकं चालवा.	स्वयंअध्ययन
21		24	1	चौकट	करून पहा.	ही कृती घरी करून पाहण्यास सांगावी.
22		25	1	चौकट	करून पहा.	ही कृती घरी करून पाहण्यास सांगावी.
23		27	2	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
24		29	2	चौकट	उपक्रम	स्वयंअध्ययन
25	3. धारविद्युत	30	1	चौकट	करून पहा.	ही कृती घरी करून पाहण्यास सांगावी.
26		32	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
27		32	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन
28		33	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन
29		34	2	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	ही कृती शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आली आहे.
30		34	2	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
31		35	1	चौकट	विचार करा	स्वयंअध्ययन
32		35	1	चौकट	निरीक्षण करा.	स्वयंअध्ययन
33		36	1	चौकट	विद्युत परिपथातील घटकांची चिन्हे आणि त्यांचे उपयोग	स्वयंअध्ययन
34		36	1	चौकट	करून पहा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.

35		37	1	चौकट	करून पहा.	प्रयोगावेळी अध्यापन करावे
36		37	1,2	सोडविलेली उदाहरणे	उदाहरण १ व उदाहरण ३	स्वयंअध्ययन
37		38	1	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	ही कृती शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आली आहे.
38		40	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
39		41	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
40		43	1	चौकट	घरगुती विद्युत जोडणी.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
41		43	1	चौकट	वीज वापराच्या बाबतीत घ्यावयाची काळजी	स्वयंअध्ययन
42		45	1	चौकट	उपक्रम	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
43	4. द्रव्याचे मोजमाप	46	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
44		47	2	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
45		48	1	चौकट	स्थिर प्रमाणाच्या नियमाची पडताळणी	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
46		48	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
47		49	1,2	चौकट	अवांतर वाचन	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
48		50	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - अध्यापनापूर्वी मुलांना अध्ययन करण्यास सांगावे.- मूल्यमापनातून वगळले.

49		50	1	वरून १५ वी ओळ	काही मूलद्रव्यांच्या .....संयुगे तयार होतात.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
50		50	1	चौकट	यादी करा व चर्चा करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
51		51	1	चौकट	करून पहा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
52		51	1	चौकट	विचार करा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
53		51	1	चौकट	सांगा पाहू	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
54		52	2	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन
55		53	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - अध्यापना पूर्वी मुलांना अध्ययन करण्यास सांगावे
56		53	2	चौकट	विज्ञान कुपी	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
57		53	2	चौकट	कार्य संस्थांचे	अतिरिक्त वाचनासाठी
58		54	2	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन
59		54	2	चौकट	शोध घ्या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
60		55	1	चौकट	सांगा पाहू	स्वयंअध्ययन
61		55	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन
62		55	1	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
63		56	1	चौकट	आयन/मूलके	स्वयंअध्ययन
64	5. आम्ल, आम्लारी व क्षार	58	1	पूर्ण पान	पान नंबर ५८ पूर्ण	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.

65		59	1	वरून १ ली ओळ	आता मागील .....आम्लारी व क्षार	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
66		59	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन
67		60	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
68		62	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
69		66	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन
70		66	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन
71		66	1	चौकट	करून पहा	ही कृती घरी करण्यास सांगावी.
72		67	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
73		69	1	चौकट	वरील कृती .....सहगुणक ध्या.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
74		72	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा	स्वयंअध्ययन
75		72	2	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
76		73	1	चौकट	शोध घ्या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
77	6. वनस्पतींचे वर्गीकरण	75	2	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांंचा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
78		76	1	चौकट	निरीक्षण करा	प्रयोगशाळेत चर्चा घडवून आणावी.
79		76	1	चौकट	निरीक्षण करा व चर्चा करा	स्वयंअध्ययन
80		77	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन
81		78	1	चौकट	करून पहा	ही कृती घरी करण्यास सांगावी.

82		79	1	तक्ता	निरीक्षण करा व नोंदी पडताळून पहा	स्वयंअध्ययन
83		80	1	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	अतिरिक्त वाचनासाठी
84	7. परिसंस्थेतील ऊर्जाप्रवाह	81	1	चौकट	मागे वळून पाहताना	पाठ सुरू होण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांना वाचून घेण्यास सांगावे.
85		81	1	चौकट	निरीक्षण करा	स्वयंअध्ययन
86		81	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
87		82	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
88		82	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
89		83	1	चौकट	जरा विचार करा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
90		83	2	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
91		83	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
92		83	2	चौकट	कार्य संस्थांचे	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
93		85	1	चौकट	कार्बन चक्रातील प्रमुख प्रक्रिया	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
94		85	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
95		85	2	चौकट	जरा विचार करा	स्वयंअध्ययन
96		86	2	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
97	8. उपयुक्त व उपद्रवी सूक्ष्मजीव	88	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन
98		88	2	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन
99		89	1	चौकट	लॅक्टोबॅसीलाय जीवाणूंचे उपयोग	स्वयंअध्ययन

100		89	1	चौकट	शोध घ्या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
101		90	1	चौकट	करून पाहू या	ही कृती घरी करण्यास द्यावी
102		91	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
103		91	2	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
104		91	1	चौकट	कार्य संस्थाचे	अतिरिक्त वाचनासाठी
105		92	1	चौकट	सावधान	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
106		92	2	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
107		92	1	चौकट	ऐकावे ते नवलच	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
108		93	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले
109		94	1	तक्ता	रोगप्रसार व प्रतिबंध	स्वयंअध्ययन
110		94	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
111	9. पर्यावरणीय व्यवस्थापन	97	1	चौकट	हवामानाचे सजीवसृष्टीतील महत्त्व	स्वयंअध्ययन
112		98	1	चौकट	कार्य संस्थाचे	अतिरिक्त वाचनासाठी
113		98	2	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	अतिरिक्त वाचनासाठी
114		99	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा	स्वयंअध्ययन
115		100	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी
116		101	1	चौकट	वाचन करा व चर्चा करा	स्वयंअध्ययन
117		102	1	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	अतिरिक्त वाचनासाठी
118		104	1	चौकट	कच-याच्या विघटनासाठी लागणारा कालावधी	अतिरिक्त वाचनासाठी

119		104	1	चौकट	इतिहासात डोकावताना	अतिरिक्त वाचनासाठी
120		107	1	चौकट	माहिती मिळवा	अतिरिक्त वाचनासाठी
121	10. माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान	108	1	तक्ता	तक्ता पूर्ण करा	स्वयंअध्ययन
122		108	1	चौकट	माहिती मिळवा	अतिरिक्त वाचनासाठी
123		113	1	चौकट	कार्य संस्थाचे	अतिरिक्त वाचनासाठी
124	11. प्रकाशाचे परावर्तन	115	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
125		115	1	वरून ६ वी ओळ	प्रकाश आपल्या.....माहिती घेतली आहे.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
126		115	2	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
127		115	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
128		116	1	चौकट	सांगा पाहू	स्वयंअध्ययन
129		117	1	चौकट	करून पहा	ही कृती घरी करून पाहण्यास सांगावी.
130		117	1	वरून ७ वी ओळ	आता खाली.....प्रतिमा मिळतील.	प्रयोगावेळी अध्यापन करावे.
131		123	1	चौकट	करून पहा	स्वयंअध्ययन
132		124	1	चौकट	अंतर्गोल आरशाचे गुणधर्म	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
133		127	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.

134	12. ध्वनीचा अभ्यास	128	1	चौकट	शोध घ्या.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
135		129	1	चौकट	करून पहा	ही कृती घरी करून पाहण्यास सांगावी.
136		129	2	चौकट	इटालियन.....जवळ आहे.	अतिरिक्त वाचनासाठी
137		130	2	चौकट	इतिहासात डोकावताना	अतिरिक्त वाचनासाठी
138		131	1	चौकट	श्राव्यातीत ध्वनीचे उपयोग	स्वयंअध्ययन
139		131	1	चौकट	करून पहा	प्रयोगावेळी अध्यापन करावे.
140		132	2	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
141		132	2	चौकट	परिसरातील विज्ञान	अतिरिक्त वाचनासाठी
142		132	2	चौकट	तुलना करा	स्वयंअध्ययन
143		133	1	चौकट	शोध घ्या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
144		134	2	चौकट	शोध घ्या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
145		134	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा	अतिरिक्त वाचनासाठी
146		134	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा	अतिरिक्त वाचनासाठी
147		136	1	उदाहरण 3	उदाहरण 3	स्वयंअध्ययन
148		136	1	चौकट	सोनारचे.....उडू शकतात	अतिरिक्त वाचनासाठी
149		137	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
150		137	1	चौकट	करून पहा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
151	13. कार्बन : एक महत्वाचे मूलद्रव्य	137	1	चौकट	सांगा पाहू	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.

152		139	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
153		139	2	चौकट	विज्ञान कुपी	अतिरिक्त वाचनासाठी
154		140	2	चौकट	इतिहासात डोकावताना	अतिरिक्त वाचनासाठी
155		141	1	चौकट	करून पहा	ही कृती घरी करून पाहण्यास सांगावी.
156		144	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
157		144	1	चौकट	करून पहा	प्रयोगशाळेत चर्चा घडवून आणावी.
158		145	1	चौकट	संपूर्ण कृती	प्रयोगशाळेत चर्चा घडवून आणावी.
159		145	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
160		148	1	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
161		148	2	चौकट	माहिती मिळावा	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
162	14. पदार्थ आपल्या वापरातील	150	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
163		150	1	चौकट	वर्गीकरण करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
164		150	1	चौकट	माहिती आहे का तुम्हांला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी
165		150	1	चौकट	करून पहा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
166		151	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ? व त्याखालील चौकट	अतिरिक्त वाचनासाठी
167		152	1	चौकट	शोध घ्या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
168		152	1	चौकट	माहिती मिळावा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले

169		155	1	चौकट	विज्ञानाच्या गवाक्षातून	अतिरिक्त वाचनासाठी
170		155	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
171		156	1	चौकट	नैसर्गिक किरणोत्सार.....	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
172		157	1	चौकट	विविध क्षेत्रांत.....	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
173		158	1	चौकट	इतिहासात डोकावताना	अतिरिक्त वाचनासाठी
174		158	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा	अतिरिक्त वाचनासाठी
175		159	1	चौकट	माहिती मिळावा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
176		159	1	चौकट	करून पहा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
177		160	1	चौकट	सांगा पाहू	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
178		161	1	चौकट	अशी तयार होते मृत्तिका	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
179	15. सजीवांमधील जीवनप्रक्रिया	165	1	चौकट	विज्ञानाच्या गवाक्षातून	अतिरिक्त वाचनासाठी
180		165	2	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा	स्वयंअध्ययन
181		168	1	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
182		169	2	चौकट	विज्ञानाच्या गवाक्षातून	अतिरिक्त वाचनासाठी
183		170	2	चौकट	माहीत आहे का तम्हाला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी
184		172	1	चौकट	सांगा पाहू	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
185		174	2	चौकट	माहिती मिळावा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले

186	16. आनुवांशिकता व परिवर्तन	180	1	चौकट	माहिती मिळवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
187		183	1	चौकट	तंत्रज्ञानाची बिजे	अतिरिक्त वाचनासाठी
188		184	2	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
189		187	2	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयंअध्ययन
190		190	2	चौकट	माहीत आहे का तम्हाला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी
191	17. जैवतंत्रज्ञानाची ओळख	195	1	चौकट	माहीत आहे का तम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
192		199	1	चौकट	करून पहा	ही कृती विद्यार्थ्यांना घरी करण्यास सांगावी
193		203	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अतिरिक्त वाचनासाठी
194		204	1	चौकट	माहिती मिळवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
195		205	1	चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	अतिरिक्त वाचनासाठी
196		206	1	चौकट	माहिती मिळवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
197	18. अवकाश निरीक्षण : दुर्बिणी	211	1	चौकट	भारतात दोन मीटर ... सर्वात मोठी दुर्बिण आहे	अतिरिक्त वाचनासाठी
198		213	1	चौकट	1990 साली ... शोध लागले आहेत.	अतिरिक्त वाचनासाठी
199		213	1	चौकट	क्ष-किरण ग्रहण करून ... दिले आहे.	अतिरिक्त वाचनासाठी

इयत्ता 10 वी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान भाग 1 अभ्यासक्रम / पाठ्यक्रम रिडक्शन शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त

अक्र	प्रकरणाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक	कॉलम क्र	तक्ता / ओळ / चौकट	मजकूर	शेरा
१	1. गुरुत्वाकर्षण	१		चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	स्वयं अध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
२		२		चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अवांतर माहिती - मूल्यमापनातून वगळले
३		२	१	वरून १२ वी ओळ	करून पाहू या एकदगड..... ....आकर्षित करित असणार.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
४		४		चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा - योहानेस केप्लर	अवांतर माहिती - मूल्यमापनातून वगळले
५		५		वरून ६ वी ओळ ते खालून ६ वी ओळ	एकसमान वर्तुळाकार गती.....असा न्यूटन ने निष्कर्ष काढला.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले. (शिक्षकाच्या साहाय्याने)
६		५		चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयं अध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
७		६		चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयं अध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
८		६		चौकट	माहित आहे का तुम्हांला ?	अवांतर माहिती -मूल्यमापनातून वगळले
९		७		वरून १ वी ओळ	भूगोल विषयाच्या.....प्रदर्शन भरावा.	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
१०		९		वरून १८ वी ओळ	वस्तुमान: कोणत्याही वस्तूचे.....वजन असे म्हणतात.	अध्यापना पूर्वी स्वयं अध्ययन करण्यास सांगावे.
११		९		चौकट	बोलीभाषेत आपण.....	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.

१२		१०		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर माहिती - मूल्यमापनातून वगळले
१३		११		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर माहिती - मूल्यमापनातून वगळले
१४		१४		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर माहिती - मूल्यमापनातून वगळले
१५	२. मूलद्रव्यांचे आवर्ती वर्गीकरण	१६		वरून ५ वी ओळ	थोडे आठवा	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
१६		१६		वरून १० वी ओळ	पूर्वीच्या इयत्तांमध्ये.....प्रयत्न सुरु केले.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
१७		१६		तक्ता २.१	उदा. २ व ३	स्वयं अध्ययन
१८		१७		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
१९		१७		तक्ता २.२	संपूर्ण तक्ता	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
२०		१८		चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अवांतर वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
२१		१९		चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
२२		२१		चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
२३		२२		वरून १३ वी ओळ	सांगा पाहू...१ ते ४	स्वयं अध्ययन
२४		२२		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
२५		२३		तक्ता २.७ खालील	सांगा पाहू...१ ते ३	स्वयं अध्ययन
२६		२४		वरून ९ वी ओळ	थोडे आठवा १ ते ३	स्वयं अध्ययन

२७		२७		चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
२८		२७		चौकट	इंटरनेट माझा मित्र खालील चौकट	अवांतर वाचनासाठी
२९		२८		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
३०	३. रासायनिक अभिक्रिया आणि समीकरणे	३०		वरून ४ थी ओळ	थोडे आठवा १ ते ३ व मुलद्रव्याच्या.....संदान करतात.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
३१		३०		वरून ११ वी ओळ	१८ व्या .....स्वरूपाचा असतो.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
३२		३०		तक्ता ३.१	संपूर्ण तक्ता	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
३३		३१		तक्ता ३.३ खालील	शोध घ्या.	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
३४		३३		वरून ८ वी ओळ	करून पहा.	स्वयं अध्ययन.
३५		३३		खालून २ री ओळ	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर माहिती - मूल्यमापनातून वगळले
३६		३३		खालून १ ली ओळ	शोध घ्या.	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
३७		३५		वरून १८ वी ओळ	जरा डोके चालवा १ ते ३	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
३८		३६		वरून २० वी ओळ	जरा डोके चालवा. १ ते ३	स्वयं अध्ययन
३९		३६		वरून २६ वी ओळ	करून पहा	स्वयं अध्ययन

४०		३७	खालून १२ वी ओळ	थोडे आठवा	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
४१		३९	वरून २ री ओळ	करून पहा संपूर्ण कृती	प्रयोगादरम्यान चर्चा करावी..
४२		३९	खालून १४ वी	जरा डोके चालवा १ ते २	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
४३		३९	खालून ११ वी	सांगा पाहू १ ते ६	स्वयं अध्ययन
४४		४१	चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अतिरिक्त माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
४५		४२	चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
४६		४२	चौकट	जरा डोके चालवा	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
४७		४३	वरून १ ली ओळ	सांगा पाहू.	स्वयं अध्ययन
४८		४३	चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अतिरिक्त माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
४९		४४	खालील १ ली ओळ	शोध घ्या	स्वयं अध्ययन
५०		४६	खालील १ ली ओळ	उपक्रम	स्वयं अध्ययन
५१	4. विद्युत धारेचे परिणाम	४७	वरून ५वी ओळ	थोडे आठवा	स्वयं अध्ययन
५२		४७	वरून ८ वी ओळ	मागील इयत्तामध्ये.....अभ्यासणार आहोत.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
५३		४७	वरून १३ वी ओळ	निरीक्षण करा व चर्चा करा	स्वयं अध्ययन
५४		४८	चौकट	विचार करा.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
५५		४९	चौकट	नेहमी लक्षात ठेवा	स्वयं अध्ययन
५६		४९	चौकट	शोध घ्या.	स्वयं अध्ययन
५७		५०	चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.

५८		५१	१,२	उदाहरण १,२	उदाहरण १ व २	स्वयं अध्ययन
५९		५२		चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा - ओरस्टेड	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
६०		५२		चौकट	नेहमी लक्षात ठेवा	स्वयं अध्ययन
६१		५७		वरून १ ली ओळ	गॅल्व्हॅनोमीटर.....विचलित होतो.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
६२		५८		चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा - मायकेल फॅरेडे	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
६३		५९		वरून १ ली ओळ	प्रत्यावर्ती दिष्ट धारा .....शिकलो आहोत.	स्वयं अध्ययन
६४		६०		वरून १८ वी ओळ	दिष्ट जनित्र.....असे म्हणतात.	स्वयं अध्ययन
६५	५. उष्णता	६२		वरून १३ वी ओळ	करून पहा १ ते ७	प्रयोगाच्या साहाय्याने अध्यापन करावे.
६६		६७		चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा ...जेम्स प्रेस्कॉट ज्यूल	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
६७		६९		चौकट	जोड माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
६८		७०,७१		उदाहरण ३	उदाहरण ३ पूर्ण	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
६९		७२	२	कृती २	कृती २ : १ ते ५	स्वयं अध्ययन
७०		७२		कृती ३	कृती ३ पूर्ण	प्रयोगाच्या साहाय्याने अध्यापन करावे.
७१	६. प्रकाशाचे अपवर्तन	७५		तक्ता	उजवी कडून ३ ते ६ स्तंभ	स्वयं अध्ययन

७२		७६		वरून २ री ओळ	सांगा पाहू १ व २, स्थानिक वातावरणाचा .....भास होतो.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
७३		७७		खालून ५ वी ओळ	सांगा पाहू. १ ते २	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
७४	७. भिंगे व त्यांचे उपयोग	८२			करून पहा. १ ते ७ पूर्ण	प्रयोगाच्या साहाय्याने अध्यापन करावे.
७५		८७		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	स्वयं अध्ययन
७६		९०		खालून ९ वी ओळ	दूरदर्शी किंवा.....मिळवता येते.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
७७	८. धातूविज्ञान	९३		वरून ८ वी ओळ	विचार करा.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
७८		९३		वरून १५ वी	धातूंचे भौतिक गुणधर्म.....अपवाद ठरते.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
७९		९४		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
८०		९४		वरून ८ वी ओळ	तांबे, शिसे व सोडीअम हे धातू वगळावेत.	हे धातू वगळून कृती करावी.
८१		९५		वरून १ ली ओळ	वरून १ ते ४ ओळी	या अभिक्रिया शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळाव्यात.
८२		९६		वरून १४ वी ओळ	करून पहा संपूर्ण कृती.	प्रयोगा दरम्यान चर्चा करावी.
८३		९८		खालून ७ वी ओळ	पोटॅशियम आयोडाईडची कृती कमी करावी.	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.

८४		१०१		चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
८५		१०२		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
८६		१०५		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अधिकाची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
८७		१०५		चौकट	माहिती मिळावा	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
८८		१०८		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अधिकाची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
८९		१०८		चौकट	माहिती मिळावा	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आला आहे.
९०	९. कार्बनी संयुगे	११०		वरून ५ वी ओळ	थोडे आठवा.१ ते ३	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
९१		११०	२	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयं अध्ययन
९२		११२		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अधिकची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
९३		११६	२	चौकट	लक्षावधी.....ऑईल, वंगण	अधिकची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
९४		१२७	१	चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अधिकची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
९५		१२८		चौकट	विज्ञान कुपी	स्वयं अध्ययन
९६		१३१, १३२, १३३	१,२	तक्ता, आशय	महारेणु व बहुवारीके पूर्ण .....रचना सूत्र लिहा. पर्यंत	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
९७	१०. अवकाश मोहिमा	१३५		चौकट	माहीत आहे का तुम्हांला ?	अधिकची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.

९८		१३५		चौकट	थोडे आठवा	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
९९		१३५		चौकट	सांगा पाहू	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
१००		१३६		चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	हा उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ साठी वगळण्यात आले आहे.
१०१		१३९		चौकट	माहित आहे का तुम्हांला ?	अधिकची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
१०२		१३९	१,२	उदाहरण १ , २	संपूर्ण उदाहरण १ व २	स्वयं अध्ययन -मूल्यमापनातून वगळले.
१०३		१४१		चौकट	माहित आहे का तुम्हांला ?	अधिकची माहिती - मूल्यमापनातून वगळले.
१०४		१४२		चौकट	शास्त्रज्ञांची माहिती	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
१०५		१४३		चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.

इयत्ता 10 वी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान भाग 2 अभ्यासक्रम / पाठ्यक्रम रिडक्शन शालेय वर्ष 2020-21 साठी फक्त

अक्र	प्रकरणाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक	कॉलम क्र	तक्ता / ओळ / चौकट	मजकूर	शेरा
1	1. आनुवंशिकता आणि उत्क्रांती	1	1	खालून 4 थी ओळ	तयार होणाऱ्या m-RNA रेणूतील ... मध्ये युरॅसिल असतो.	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
2		3	1	तिसरा परिच्छेद	सुमार साडताम जब्ज पवावूपा .... 'सजीवांचा क्रमविकास' हा सिद्धांत सर्वमान्य आहे	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
3		3	2	चौकट	इतिहासात डोकावताना	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
4		4	1	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
5		4	1	चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
6		5	1	चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
7		6	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा - विलार्ड लिबी	याविषयी विद्यार्थ्यांना स्वतः माहिती गोळा करण्यास सांगावी.
8		8	1	चौकट	दार्वीन	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
9		8	1	चौकट	लॅमार्क	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
10		8	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
11		9	1	आकृती 1.12	आकृती 1.12 मानव वंशाचा प्रवास	आकृतीचे निरीक्षण करून मानवी उत्क्रांतीविषयी माहिती लिहिण्याची गृहकृती द्यावी.

12	.2. सजीवांतील जीवनप्रक्रिया भाग 1	12	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - पाठ सुरु करण्याआधी हा भाग विद्यार्थ्यांना घरून करून घेण्यास सांगावा.
13		12	1	चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
14		12	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
15		13	1	चौकट	निरीक्षण करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
16		13	1	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
17		14	2	चौकट	ATP	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
18		15	1	चौकट	परिचय शास्त्रज्ञांचा - सर हेन्झ क्रेब	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
19		16	1	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
20		16	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
21		17	1	चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
22		17	1	चौकट	इंटरनेट माझ मित्र	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
23		17	1	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
24		18	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
25		20	1	चौकट	करून पहा.	प्रयोगादरम्यान चर्चा घेणे.
26		20	1	चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
27		20	1	चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
28		20	2	चौकट	पुस्तक माझे मित्र	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
29	.3. सजीवांतील जीवनप्रक्रिया भाग 2	22	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन : पाठ सुरु करण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांना वाचून घेण्यास सांगावे.

30		24	1	खालून दुसरा परिच्छेद	स्पर्धरोगायराला ... नवीन सायकॉन तयार होतो.	अतिरिक्त वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
31		25	1	चौकट	करून पाहू या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
32		26	1	चौकट	विचार करा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
33		27	1	ओळ क्र. 1 ते 10	विकास व जन्म ... शुक्राच कर्तृत्व अमृतात	अतिरिक्त वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
34		27	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
35		27	1	चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
36		28	1	चौकट	करून पाहू या	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
37		29	2	चौकट	ऐकावे ते नवलच	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
38		30	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
39		30	1	शेवटचा परिच्छेद	विकास व जन्म	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
40		31	2	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
41		33	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
42		34	1	ओळ क्र. 1 ते 5	लैंगिक आजारामध्ये ... इत्यादी लक्षणे आढळून येतात.	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
43		34	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
44	4. पर्यावरणीय व्यवस्थापन	36	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
45		36	1	चौकट	विचार करा व सांगा	स्वयं अध्ययन - ९ वी त हा भाग झालेला आहे, प्रश्न विचारून उजळणी घ्यावी.
46		37	1	ओघतक्ता	ओघतक्ता पूर्ण करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
47		38	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले

48		38	1	चौकट	निरीक्षण करा व माहिती भरा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
49		39	1	तक्ता	तक्ता पूर्ण करा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
50		40	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
51		40	1	चौकट	इतिहासात डोकावताना	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
52		40	1	चौकट	ओघतक्ता पूर्ण करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
53		41	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
54		41	2	चौकट	चर्चा करा	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
55		41	2	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
56		41	2	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
57		42	1	चौकट	सजीव सृष्टीच्या कल्याणासाठी ... त्याचे वर्णन करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
58		43	2	चौकट	जैवविविधतेचे संवर्धन कसे करता येईल ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
59		43	1	चौकट	स्वयंसेवी संस्था व पर्यावरणीय संस्था	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
60		44	1	चौकट	विचार करा व सांगा	स्वयंअध्ययन
61		45	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
62		45	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
63		45	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
64		45	2	चौकट	विचार करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
65		46	1	चौकट	उपक्रम	अतिरिक्त अभ्यासासाठी - मूल्यमापनातून वगळावे
66	5. हरित ऊर्जेच्या दिशेने	47	1	चौकट	थोडे आठवा	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले

67		47	1	चौकट	तक्ता तयार करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
68		49	1	परिच्छेद 2 पासून	एखादे औष्णिक विद्युत केंद्र ... समस्याही निर्माण होतात.	स्वयंअध्ययन
69		49	1	चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
70		50	2	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अतिरिक्त वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
71		51	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
72		51	1	चौकट	तुलना करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
73		52	1	चौकट	भारतातील काही प्रमुख ...	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
74		53	1	ओळ क्र. 1 ते 28	कोळसा व नैसर्गिक वायू ... असे म्हणता येईल.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले
75		53	2	चौकट	पर्यावरण स्नेही ऊर्जेकडे अर्थातच हरित ऊर्जेच्या दिशेने	स्वयंअध्ययन
76		54	1	चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
77		55	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
78		56	2	चौकट	माहिती मिळवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
79		56	1	आकृती 5.22	विविध क्षमतेच्या पवनचक्क्या	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
80		57	1	संपूर्ण पृष्ठ	आकृती 5.23 मध्ये ... उपयोग केला जातो.	पाठ्यांश विद्यार्थ्यांना वाचून येण्यास सांगावा व त्यावर चर्चा घ्यावी.
81		58	1	चौकट	शोध घ्या.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
82		59	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.

83	6. प्राण्यांचे वर्गीकरण	61	1	चौकट	थोडे आठवा.	पाठ सुरू करण्यापूर्वी या भागाचे वाचन करून येण्यास सांगावे.
84		62	1	परिच्छेद 1	वेगवेगळ्या अभ्यासकांनी ... वर्गीकरण केले जाते.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
85		62	1	परिच्छेद 2	प्राण्यांच्या वर्गीकरणाच्या ... पृष्ठ क्र. 65-66	अतिरिक्त वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
86		63	1	शेवटचा परिच्छेद	ही आत्तापर्यंत प्रचलित ... आधार घेतलेला आहे.	अतिरिक्त वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
87		64	1	परिच्छेद 1 ते 4	प्राणी वर्गीकरणाची नवीन पद्धती	अतिरिक्त वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
88		65	1	चौकट	निरीक्षण करा.	स्वयंअध्ययन
89		66	1	पृष्ठ क्र. 65-66	आतापर्यंत आपण अभ्यासलेल्या ... उदा. वलयी प्राणीसंघातील गांडूळ	अतिरिक्त वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
90		68	1	चौकट	माहित आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
91		68	1	चौकट	ऐकावे ते नवलच	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
92		69	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
93		69	1	चौकट	माहिती मिळवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
94		70	1	चौकट	विचार करा.	स्वयंअध्ययन
95		70	1	चौकट	ऐकावे ते नवलच	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
96		70	1	चौकट	पुस्तक माझे मित्र	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
97		71	1	चौकट	माहित आहे का तुम्हाला ?	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
98		74	1	चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
99		75	1	चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले

100		75	2	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
101		75	1	चौकट	पुस्तक माझे मित्र	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
102	7. ओळख सूक्ष्मजीवशास्त्राची	77	1	शेवटचा परिच्छेद	आता ह्या प्रक्रिया ... लोण्याचा स्वाद असतो.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
103		78	1	चौकट	विचार करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
104		78	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
105		80	1	तक्ता	पेयनिर्मिती विषयक तक्ता	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
106		81	1	चौकट	जरा डोके चालवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
107		81	1	चौकट	शोध घ्या.	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
108		82	1	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयंअध्ययन
109		83	1	चौकट	जरा विचार करा.	स्वयंअध्ययन
110		84	1	चौकट	सांगा पाहू.	स्वयंअध्ययन
111		85	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
112	8. वस्तुप्राप्य व जैवतंत्रज्ञान	88	1	चौकट	थोडे आठवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
113		88	1	चौकट	निरीक्षण करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
114		89	1	परिच्छेद 1	पुढे याच पेशी ... शक्य झाले आहे.	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले
115		89	1	चौकट	जरा डोके चालवा.	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
116		90	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.

117		91	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
118		91	1	चौकट	थोडे आठवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
119		92	1	चौकट	भारतातील जैवतंत्रज्ञानाचा विकास	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
120		93	1	चौकट	जोड माहिती तंत्रज्ञानाची	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
121		94	1	चौकट	माहित आहे का तुम्हाला ?	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
122		95	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
123		95	1	चौकट	जनुकीय तंत्रज्ञान वापरून ... विषाणू संक्रमण	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
124		95	1	चौकट	इतिहासात डोकावताना	अवांतर वाचन - मूल्यमापनातून वगळले.
125		96	1	चौकट	समुद्रावरील तेल गळतीची स्वच्छता ...	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
126		97	1	चौकट	माहिती मिळवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
127		97	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
128	9. सामाजिक आरोग्य	101	1	चौकट	निरीक्षण करा व चर्चा करा.	स्वयंअध्ययन
129		103	1	चौकट	विचार करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
130		103	1	चौकट	तुलना करा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
131		104	1	चौकट	थोडे आठवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
132		105	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
133		105	1	परिच्छेद 4	सायबर गुन्हे	स्वयंअध्ययन

134		106	1	चौकट	माहीत आहे का तुम्हाला ?	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
135		107	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन
136	10. आपत्ती व्यवस्थापन	109	1	चौकट	थोडे आठवा.	आपत्ती व्यवस्थापन मागील इयत्तांपासून विद्यार्थी शिकत आले आहेत. त्यामुळे हा भाग स्वयंअध्ययनास देण्यात यावा.
137		110	1	चौकट	चर्चा करा.	स्वयंअध्ययन
138		111	1	चौकट	विचार करा.	स्वयंअध्ययन
139		113	1	चौकट	आपत्ती व्यवस्थापनाची उद्दीष्टे	स्वयंअध्ययन
140		115	1	चौकट	करून पाहू या.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
141		115	1	परिच्छेद 2	आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण संरचना	अतिरिक्त वाचनासाठी - मूल्यमापनातून वगळले.
142		115	1	चौकट	माहिती मिळवा.	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
143		116	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	अतिरिक्त वाचनासाठी
144		116	1	चौकट	कोण काय करते ?	स्वयंअध्ययन
145		117	1	चौकट	निरीक्षण करा.	स्वयं अध्ययन - हा भाग नववीत झालेला आहे, चर्चा करून उजळणी घ्यावी.
146		117	1	चौकट	तक्ता पूर्ण करा.	स्वयंअध्ययन
147		118	1	चौकट	माहिती मिळवा.	वर्गात कृती करून घ्यावी.
148		119	1	चौकट	इंटरनेट माझा मित्र	स्वयंअध्ययन - मूल्यमापनातून वगळले.
149		119	1	चौकट	हे नेहमी लक्षात ठेवा.	स्वयंअध्ययन